

SOCIAL KAPITAL I GYMNASTIK OG FITNESS

Karsten Østerlund

2014:12

Social kapital i gymnastik og fitness

En undersøgelse for landsudvalget i
DGI Gymnastik & Fitness

Karsten Østerlund

Social kapital i gymnastik og fitness: En undersøgelse for landsudvalget i DGI Gymnastik & Fitness

Karsten Østerlund

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund,
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Samarbejdspartner: DGI Gymnastik & Fitness

Udgivet 2014

ISBN 978-87-93192-18-8

Serie: Movements, 2014:12

Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Forsidefoto: Getty Images

Forsidelayout: UniSats

Opsætning: Lone Bolwig

Tryk: Print & Sign, Odense

Indholdsfortegnelse

Rapportens væsentligste resultater	5
Indledning og baggrund	7
Formål	8
Fremgangsmåde	10
Social kapital i gymnastikforeninger	11
Social kapital – et spørgsmål om aktivitetstype?	16
Social kapital – et spørgsmål om fysiske rammer?	28
Social kapital – et spørgsmål om køn?	33
Social kapital – hvad er de afgørende faktorer?	36
Aktivitetstype	38
Fysiske rammer	38
Tilhørsforhold til foreningen	39
Holdning til det sociale liv	39
Socioøkonomiske forhold	40
Opsamling på tværs – hvad er de afgørende faktorer?	40
Social kapital – hvori består den i gymnastikken?	42
Perspektiver for den sociale kapital i gymnastikforeninger	48
Bilag 1 – deskriptiv statistik på afhængige og uafhængige variable	52
Bilag 2 - regressionsanalyser	54
Litteraturliste	57

Rapportens væsentligste resultater

Denne rapport er affødt af et ønske om at blive klogere på, hvorfor gymnastikken, blandt i alt fem større foreningsidrætsgrene, har den laveste sociale kapital, når man måler på medlemmernes deltagelse og engagement i det sociale liv, foreningsdemokratiet og det frivillige arbejde. Gymnastikken bliver overgået både af holdidrætsgrene, som fodbold og håndbold, og af aktiviteter med et mere individuelt udgangspunkt, som cykling og tennis.

I forlængelse heraf tager rapporten sigte på at undersøge potentielle forklaringer på gymnastikkens bundplacering, herunder om der er forskelle på den sociale kapital internt i gymnastikforeninger. Det være sig mellem forskellige aktivitetstyper eller som følge af den stærkt varierende tilgængelighed af fysiske rammer til socialt samvær. Derudover bliver betydningen af kønsmæssige forskelle undersøgt sammen med betydningen af en række andre potentielt relevante forhold. Endelig afsøger rapporten medlemmernes sociale deltagelse og engagement i selve aktiviteten – et forhold som ikke indgår i de hidtidige undersøgelser på området. Formålet med rapporten er at opnå så detaljeret en viden som muligt om hvilke forhold, der har betydning for den sociale kapital i gymnastikforeninger.

Resultaterne er med til både at underbygge og nuancere placeringen af gymnastik som den foreningsaktivitet med mindst social kapital sammenlignet med fodbold, håndbold, cykling og tennis. På den ene side giver resultaterne ikke anledning til at revidere den overordnede konklusion om, at et gennemsnitligt medlem i en gymnastikforening er mindre deltagende og engageret i foreningens demokrati, sociale liv og frivillige arbejde, end tilsvarende gennemsnitlige medlemmer i de fire øvrige idrætsgrene.

På den anden side giver resultaterne plads til flere nuancer i forhold til den overordnede skelnen mellem idrætsgrene. Således føjer rapporten en nuance til diskussionen om social kapital ved at inddrage medlemmernes sociale omgang med hinanden i selve aktiviteten som et element i analysen. Her viser det sig, at godt otte ud af ti medlemmer inden for gymnastikken snakker med andre medlemmer undervejs i aktiviteten eller i mindre pauser. Det viser, at der godt kan være et socialt engagement blandt de medlemmer i gymnastikforeninger, som ikke engagerer sig i snak med andre medlemmer før og efter aktiviteten eller deltager i foreningens sociale arrangementer.

Analyserne i rapporten øger desuden vores viden om hvilke forhold, der har betydning for medlemmernes engagement i det sociale liv samt i foreningsdemokratiet og det frivillige arbejde. Resultaterne viser i den forbindelse, at medlemmernes deltagelse og engagement er bestemt af et komplekst samspil mellem en række forskellige forhold, som knytter sig til forening og aktivitet på den ene side, medlemmet på den anden og, mellem disse to yderpunkter, medlemmets tilhørsforhold til foreningen og aktiviteten.

Når det er relevant at opdele gymnastikken i forskellige aktivitetstyper og måle forskelligheden i den sociale kapital, er det fordi, gymnastikforeninger indeholder en bred palet af meget forskelligartede aktiviteter. Aktivitetsudbuddet indeholder alt fra aktiviteter på fitnesshold, som Zumba, Crossgym, yoga, pilates og lign., over stavgang, løb og styrketræning samt motionsgymnastik til klassiske æstetiske gymnastikformer som rytmegymnastik, springgymnastik og spring-rytme gymnastik.

Den aktivitetsmæssige mangfoldighed har stor betydning for medlemmernes sociale deltagelse og engagement. Medlemmer i spring og spring-rytme er næsten ligeså deltagende og

engagerede som medlemmer i fodboldklubber, der ellers indtager topplaceringen blandt de fem tidligere nævnte idrætsgrene. Rytmegymnasterne placerer sig bag medlemmer i fodbold, håndbold og cykling, men foran medlemmer i tennisforeninger. Til gengæld placerer medlemmer på fitnesshold i gymnastikforeninger sig helt i bund som de mindst deltagende og engagerede.

Ud over at skelne mellem aktivitetstyper undersøger rapporten også betydningen af den afhængighed, medlemmerne oplever i aktiviteten, for den sociale kapital. Her viser det sig, at de aktiviteter, der stiller de største krav til medlemmernes tilstedeværelse, har de mest deltagende og engagerede medlemmer – noget som gælder både i og udenfor aktiviteten.

Medlemmernes tilhørsforhold til foreningen spiller også en væsentlig rolle for den sociale kapital. Den sociale deltagelse og det sociale engagement stiger med varigheden af medlemmernes tilknytning til foreningen, ligesom det at have barn eller børn i foreningen virker fremmende på den sociale kapital. Sidstnævnte gælder især for deltagelsen og engagementet i foreningsdemokratiet og det frivillige arbejde, men det har også positiv betydning for medlemmernes tilbøjelighed til at deltage i det sociale liv.

Forhold knyttet til det enkelte medlem har ligeledes indflydelse på den sociale deltagelse og det sociale engagement. Det gælder for det enkelte medlems personlige motiver, herunder tilbøjeligheden til at fravælge det sociale engagement, dels som følge af mangel på tid og overskud, dels på grund af manglende lyst. Forskelle er der også som følge af køn og alder. Mænd er i lidt højere grad end kvinder tilbøjelige til at tage del i de dele af det sociale liv, der ligger ud over selve aktiviteten, ligesom der er en tendens til, at deltagelse og engagement generelt falder med stigende alder.

De fysiske rammer til socialt samvær omkring aktiviteten ser derimod ud til at spille en mindre væsentlig rolle for det sociale liv. Godt nok er medlemmerne mere socialt deltagende og engagerede, der hvor de har adgang til et siddeområde med borde og stole, men efter kontrol for aktiviteten, tilhørsforholdet, personlige holdninger og socioøkonomiske forhold, har de fysiske rammer stort set ingen betydning.

Faciliteter til socialt samvær – eller mangel på samme – kan dog potentielt godt spille en rolle for det sociale samvær i nogle foreninger eller for nogle medlemmer. I hvert fald er der i undersøgelsen et større mindretal af medlemmer, der tilskriver faciliteterne betydning for deres sociale engagement. Dertil kommer, at enkelte medlemmer omtaler den manglende kvalitet af de tilgængelige faciliteter som noget, der har betydning for deres fravalg af det sociale liv. Da analyserne udelukkende inddrager betydningen af tilgængelighed og ikke kvalitet af faciliteter, er det ikke muligt at konkludere noget generelt om den rolle, kvaliteten af de fysiske rammer til socialt samvær spiller for den sociale kapital i gymnastikforeninger.

Indledning og baggrund

Historisk set skorter det ikke på beretninger om foreningsidrættens sociale kvaliteter, herunder fortællinger om det righoldige sociale liv, de forpligtende fællesskaber, det levende foreningsdemokrati, det aktive medborgerskab og den samfundsmæssige integration. Begrundelserne knytter an til begrebet social kapital og går igen som legitimerende udsagn for støtten til foreningsidrættens i bl.a. regeringsgrundlaget for den daværende SRSF-regering og i folkeoplysningsloven (Kulturministeriet, 2011; Regeringen, 2011) til trods for, at der i bedste fald foreligger begrænsede empiriske beviser for koblingen.

De tilskrevne sociale kvaliteter knytter sig til foreningsidrættens som helhed, men historisk set er de blevet omtalt særlig eksplicit inden for gymnastikken. Det skyldes, at gymnastikken historisk set knytter sig til en foreningstradition med stor vægt på 'punktet udenfor' aktiviteten. Noget som står i modsætning til eksempelvis boldspilsforeninger, som kommer ud af en klubtradition med større vægt på aktiviteten i sig selv og på konkurrenceaspektet (Hansen, 1995).

I forlængelse heraf forekommer det paradoksalt, når nyere dansk idrætsforskning, i form af en ph.d. afhandling, viser, at de mest deltagende og engagerede medlemmer er at finde i fodbold- og håndboldforeninger, mens engagementet i foreningernes demokrati, sociale liv og frivillige arbejde er mindst blandt medlemmer i gymnastikforeninger. Selv medlemmer i idrætsgrene med et mere individuelt udgangspunkt, som cykling og tennis, er generelt mere deltagende og engagerede end medlemmer i gymnastikforeninger (Østerlund, 2013).

Gymnastikkens bundplacering blandt de fem omtalte foreningsidrætter udgør baggrunden for og startskuddet til denne undersøgelse. Afhandlingen viser således, at der ikke er nogen selvfølgelig sammenhæng mellem deltagelse i foreningsidræt og opbygning af social kapital. Mange medlemmer er stærkt deltagende og engagerede, men der er også mange, som udelukkende deltager i idrætsaktiviteten uden at engagere sig i andre aspekter af livet i en idrætsforening. Når afhandlingen viser, at gymnastik relativt set har mange af den sidstnævnte type medlemmer, rejser det en række spørgsmål med relevans for den sociale kapital i gymnastikforeninger, som denne undersøgelse tager sigte på at belyse.

For det første er der i afhandlingen målt på medlemmernes deltagelse og engagement i centrale aspekter af foreningslivet, herunder særligt foreningsdemokratiet, det sociale liv og det frivillige arbejde, mens den sociale interaktion i selve aktiviteten ikke er undersøgt. Fordi gymnastikken, særligt den klassiske æstetiske gymnastik, indeholder flere pauser, er det centralt at inddrage disse i analyserne og undersøge, om de bliver anvendt til social interaktion mellem medlemmerne, og om man derfor kan tale om aktiviteten som en væsentlig arena for opbygning af social kapital.

For det andet er der inden for gymnastikken en stor aktivitetsmæssig mangfoldighed, som ikke bliver indfanget ved at omtale den idræt, der bliver dyrket i gymnastikforeninger, som en ensartet størrelse. Den store forskellighed bliver bl.a. illustreret af DGI Gymnastiks navneskifte til DGI Gymnastik & Fitness i 2011. Navneskiftet kom som reaktion på en udvikling, hvor den klassiske æstetiske gymnastik i stigende grad er blevet suppleret af fitnessaktiviteter, som, siden aerobic blev introduceret i foreningsregi i begyndelsen af 1980'erne, gradvist er kommet til at fylde mere i gymnastikforeninger rundt omkring i landet (Kirkegaard, 2012). Således udbyder de fleste gymnastikforeninger i dag andet og mere end klassiske æstetiske

gymnastikaktiviteter som springgymnastik og rytmegymnastik. De rummer i vid udstrækning også fitnessaktiviteter som aerobic, Crossgym, Zumba, yoga, pilates, stavgang, løb og styrketræning.

Den ovennævnte liste af aktiviteter illustrerer med al ønskelig tydelighed den store forskellighed i gymnastikforeningernes aktivitetsudvalg. En forskellighed som bl.a. kommer til udtryk i medlemmernes afhængighed af hinanden i aktiviteten og dermed i graden af fleksibilitet. Medlemmerne er typisk meget afhængige af hinandens tilstedeværelse i aktiviteter som springgymnastik og rytmegymnastik, som derfor er relativt forpligtende og relativt lidt fleksible. Afhængigheden er som oftest noget mindre i motionsgymnastik og de ovennævnte fitnessaktiviteter, som derfor er mindre forpligtende, men til gengæld mere fleksible. Spørgsmålet er, om denne og andre væsentlige forskelle mellem aktiviteterne har betydning for opbygningen af social kapital i gymnastikken.

For det tredje foregår aktiviteterne i nogle, særlig større, gymnastikforeninger spredt rundt i flere haller i et lokalområde. I de foreninger er der ikke et fælles samlingssted for medlemmerne, ligesom der i mange haller ikke er faciliteter til socialt samvær før og efter aktiviteterne i form af fx en café eller et siddeområde med borde og stole. I enkelte tilfælde er der heller ikke omklædningsrum tilknyttet det sted, hvor aktiviteten foregår. Der er med andre ord en række forhold, som knytter sig til de fysiske rammer, der kan være med til at påvirke medlemmernes sociale interaktion og dermed den sociale kapital. Betydningen af de fysiske rammer indgår i rapportens analyser med særligt fokus på betydningen af faciliteter til socialt samvær.

For det fjerde er gymnastik atypisk i forhold til størstedelen af foreningsidrætsgrene ved, at der markant flere aktive kvinder end mænd. Noget som muligvis kan være med til at forklare, hvorfor gymnastikmedlemmer generelt er mindre socialt deltagende end medlemmer i eksempelvis fodbold, håndbold, cykling og tennis. Baggrunden herfor skulle i givet fald være, at mænd generelt er mere socialt deltagende end kvinder (Østerlund, 2013), og at gymnastikken derfor kommer til at fremstå mindre social som følge af den relativt lave andel af mandlige medlemmer sammenlignet med de førnævnte idrætsgrene.

Formål

Undersøgelsen har til formål at generere større viden om den sociale kapital i gymnastikforeninger med henblik på at opnå en mere nuanceret forståelse heraf. Fire konkrete spørgsmål udgør det centrale omdrejningspunkt:

- 1) Hvordan interagerer medlemmerne socialt med hinanden i selve gymnastikaktiviteten?
- 2) Hvordan adskiller den sociale kapital sig fra hinanden i forskellige gymnastikaktiviteter?
- 3) Hvilken betydning har tilstedeværelsen af fysiske rammer til socialt samvær for den sociale kapital?
- 4) Hvordan adskiller mandlige og kvindelige medlemmers deltagelse i det sociale liv sig fra hinanden?

Rapporten tager ikke kun sigte på at besvare de fire opstillede spørgsmål. En række andre forhold med betydning for den sociale kapital bliver ligeledes inddraget i analyserne med henblik på at opnå så detaljeret en viden som muligt om hvilke forhold, der har betydning for den sociale kapital i gymnastikforeninger. Det drejer sig om medlemmernes:

- Tilhørsforhold til foreningen
- Holdning til det sociale liv
- Socioøkonomiske forhold

Den samlede analysemodel er illustreret grafisk i Figur 1.

Figur 1. Grafisk illustration af den samlede analysemodel for undersøgelsen.

Ud over at besvare det kvantitative spørgsmål om hvilke forhold, der virker fremmende hhv. hæmmende på den sociale kapital i gymnastikforeninger, søger rapporten også efter svar på, hvori det sociale i gymnastikken består. Det sker gennem inddragelse af medlemmernes egne beskrivelser af, hvorfor de finder deres aktivitet social eller det modsatte, samt hvilken rolle det sociale liv spiller for deres medlemskab af foreningen.

Samlet set tegner rapporten et hidtil uset detaljeret billede af den sociale kapital i gymnastikforeninger og bidrager derigennem med viden på et område, der er meget lidt belyst, og hvor retorikken bærer præg af selvfølgeligheder, myter og beretninger.

Fremgangsmåde

I denne rapport indgår det samme datamateriale, som blev anvendt i ph.d. afhandlingen ”Foreningsidrættens sociale kvaliteter. En social kapital-inspireret undersøgelse af danske idrætsforeninger og deres medlemmer”. For en grundig beskrivelse af datamaterialet og dets muligheder og begrænsninger henvises til afhandlingen (Østerlund, 2013). Her skal det blot nævnes, at der er tale om spørgeskemadata, som blev indsamlet i foråret 2012 med deltagelse af i alt 2.023 medlemmer, frivillige og lønnede i 30 idrætsforeninger inden for fem idrætsgrene. De fem idrætsgrene er fodbold, håndbold, cykling, tennis og gymnastik. Medlemmerne blev ikke udvalgt med henblik på repræsentativitet for foreningslivet i Danmark generelt eller for medlemmer inden for de fem idrætsgrene specifikt. De blev udvalgt med henblik på at skulle fungere som en afspejling af den store forskellighed i foreningsidrætten.

Det er især de 911 gymnastikmedlemmer fra syv gymnastikforeninger, der besvarede det oprindelige spørgeskema, som er interessante i denne sammenhæng, og deres besvarelser indgår derfor i denne rapport. Det oprindelige spørgeskema indeholdt imidlertid ikke spørgsmål, der gav mulighed for at undersøge den sociale kapital i idrætsaktiviteten, for at differentiere mellem forskellige aktiviteter inden for gymnastikken eller for at undersøge betydningen af de fysiske rammer for den sociale kapital, sådan som det er formålet med denne undersøgelse. Derfor blev de 911 gymnastikmedlemmer i april 2014 tilsendt et nyt spørgeskema, der inkluderede sådanne spørgsmål kombineret med enkelte åbne spørgsmål, hvor medlemmerne med egne ord kunne beskrive karakteren og betydningen af de sociale relationer for deres deltagelse og engagement i deres respektive foreninger.

Ud af de i alt 911 gymnastikmedlemmer valgte 407 at besvare spørgeskemaet. Det svarer til 42 pct. af den oprindeligt udvalgte medlemsmasse og til en svarprocent på 48 pct. efter kontrol for fejlagtige e-mailadresser. Der var med andre ord en pæn interesse for at deltage i undersøgelsen. Blandt de 407 medlemmer var de 290 fortsat aktive i deres respektive gymnastikforeninger, mens 117 ikke længere var aktive. Både nuværende og tidligere aktive blev bedt om at besvare spørgeskemaet. Nuværende medlemmer blev bedt om at svare på spørgsmålene med udgangspunkt i deres nuværende engagement, mens de tidligere medlemmer blev instrueret i at *’svare på spørgsmålene med udgangspunkt i den måde, du husker dit engagement på fra dengang, du senest var aktiv’*.

Rapporten inddrager besvarelser fra både nuværende og tidligere medlemmer, ligesom svar fra såvel 2012 som 2014 indgår i analyserne. I den forbindelse er det selvfølgelig værd at bemærke, at tidsforskydningen på cirka to år potentielt kan have medført ændringer i medlemmernes forhold til deres respektive foreninger eller genkaldelsen heraf. Nuværende medlemmers deltagelse og engagement kan have ændret sig i løbet af den toårige periode. Potentielt kan de have øget eller mindsket deres deltagelse og engagement, eller alternativt have ophørt deres engagement på et område og erstattet det med deltagelse i et andet. For tidligere medlemmers vedkommende er problemstillingen, at de potentielt skal tænke så langt som op til to år tilbage for at genkalde det forhold, de havde til foreningen, da de senest var aktive. Noget som muligvis kan føre til unøjagtige genkaldelser, men som givetvis ikke vil påvirke de generelle tendenser, som er dem, der er af interesse i rapporten.

Det indsamlede datamateriale bliver i denne rapport først anvendt til at skabe et overblik over den sociale kapital i gymnastikforeninger ved hjælp af frekvensfordelinger. Heri indgår

blandt andet analyser af omfanget af socialt samvær og snak i forbindelse med aktiviteten. Dernæst følger tre afsnit med krydstabeller. Det første undersøger den sociale kapital i forskellige grupper af aktiviteter, som foregår i gymnastikforeninger, det andet afsnit stiller skarpt på forskelle i den sociale kapital som følge af de fysiske rammer, mens det tredje undersøger forskelle i mandlige og kvindelige medlemmers deltagelse og engagement i det sociale liv.

Derpå følger et afsnit, der anvender den analysemodel, som er afbilledet i Figur 1, i sin helhed, og som består af regressionsanalyser. I tilgift til forskelle som følge af aktivitetstype, fysiske rammer og køn inddrager analyserne forskelle som følge af medlemmernes tilhørsforhold til foreningen, deres holdning til socialt samvær og deres socioøkonomiske forhold. Formålet er at finde frem til hvilke forhold, der har den største betydning for opbygningen af social kapital i gymnastikforeninger.

Endelig følger et afsnit der samler op på medlemmernes besvarelser af de åbne spørgsmål, hvori de bliver spurgt om, hvorfor de betegner den aktivitet, de dyrker, som social eller det modsatte, og om hvad det betyder for deres medlemskab i foreningen. Rapporten bliver herefter afsluttet med et diskuterende og perspektiverende afsnit, som, med udgangspunkt i de vigtigste resultater, diskuterer implikationerne for den sociale kapital i gymnastik og fitness.

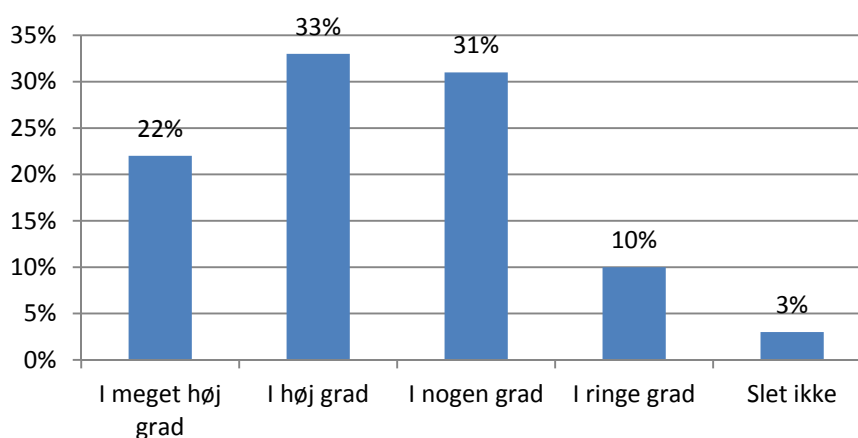
Social kapital i gymnastikforeninger

Når gymnastik placerede sig i bunden af den skala for social kapital, som indgik i den føromtaltte afhandling, var det ud fra en kombination af en række mål for medlemmernes deltagelse i deres foreningers demokrati, sociale liv og frivillige arbejde. I den forbindelse er det værd at bemærke, at gymnastik opnåede bundplaceringer i alle de tre former for deltagelse. Det er således ikke bare på én parameter, men på flere, at gymnastik skiller sig ud i negativ retning i forhold til fodbold, håndbold, cykling og tennis, når det gælder den sociale kapital. For en gennemgang af de anvendte mål henvises til afhandlingen. Det samme gælder i øvrigt for dem, der ønsker en grundigere teoretisk redegørelse for begrebet social kapital (Østerlund, 2013).

I det spørgeskema, som er konstrueret i forbindelse med denne undersøgelse, er fokus på det sociale liv i gymnastikforeninger, men med flere nye dimensioner, som ikke indgik i det oprindelige spørgeskema. Eksempelvis indgår et spørgsmål om, hvorvidt medlemmerne selv vurderer den aktivitet, de dyrker i foreningen, som social, ligesom der er et spørgsmål, som omhandler den sociale interaktion i aktiviteten. Dertil kommer flere spørgsmål om medlemmernes vurdering og følelse af forpligtelse over for andre medlemmer i forbindelse med aktiviteten. Medlemmernes fordeling på spørgsmålene bliver præsenteret i det følgende.

Inden medlemmerne i spørgeskemaet blev præsenteret for specifikke spørgsmål om den sociale interaktion i deres respektive foreninger samt deres deltagelse heri, blev de bedt om selv at vurdere, i hvor høj grad de vil betegne den aktivitet, de dyrker i foreningen, som en social aktivitet. Det er i den forbindelse værd at bemærke, at en del af medlemmerne dyrker flere aktiviteter i samme forening. De er derfor blevet bedt om at svare på dette og andre spørgsmål med udgangspunkt i kun én aktivitet – den de vil betegne som deres primære, defineret som den de *'føler det største engagement i'*, som det hedder sig i spørgsmålsformuleringen.

Figur 2. Medlemmernes vurdering af i hvor høj grad den primære aktivitet, de dyrker i foreningen, er social (n=384).

Som Figur 2 viser, betegner et flertal af medlemmerne den aktivitet, de dyrker i foreningen, som social. 55 pct. finder, at det i meget høj grad eller i høj grad er tilfældet, mens kun 13 pct. finder det er tilfældet i ringe grad eller slet ikke. Tal som vidner om, at aktiviteterne i gymnastikforeninger overvejende bliver opfattet som sociale af medlemmerne.

Det er dog værd at bemærke, at knap hver tredje medlem (31 pct.) placerer sig midt på skalaen og karakteriserer deres aktivitet som 'i nogen grad' social. Der er med andre ord et stort mindretal, som ikke entydigt kan indplacere aktiviteten som social eller ikke social, hvilket måske hænger sammen med, at der i spørgsmålsformuleringen ikke er opstillet præcise kriterier for, hvad der kendetegner en social aktivitet. Noget som i øvrigt ville være svært at gøre entydigt.

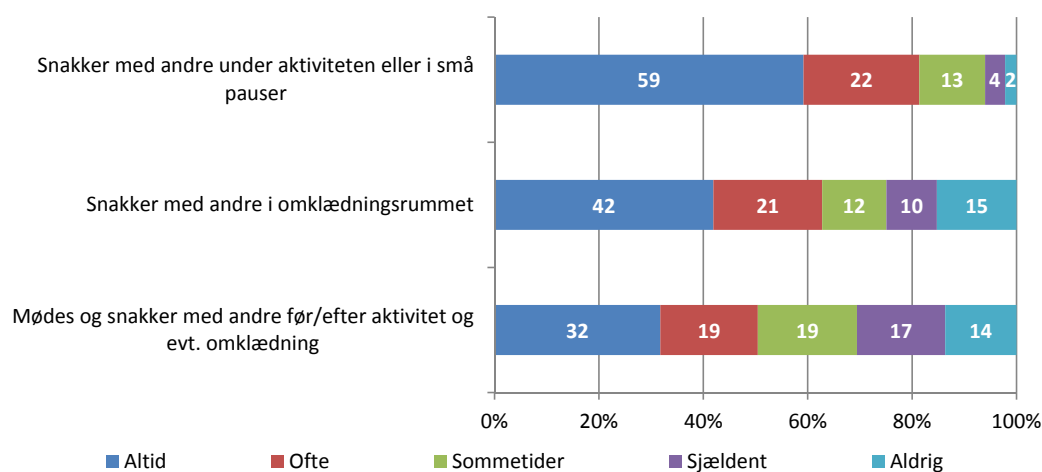
Spørgsmålets åbne karakter gør det desuden svært at vurdere, hvad medlemmerne har lagt til grund for deres besvarelse, men det bliver taget op senere i rapporten i kapitlet 'Det sociale i gymnastikken – hvori består dette?'. Her bliver der samlet op på medlemmernes beskrivelser af, hvad de har lagt til grund for deres besvarelser.

Et væsentligt element i det sociale liv er det at snakke med andre medlemmer. I forbindelse med aktiviteten kan det foregå enten under aktiviteten, i omklædningsrummet eller før og efter endt aktivitet.

Et af de centrale spørgsmål, som rapporten tager sigte på at besvare, er, hvorvidt medlemmerne agerer socialt med hinanden i aktiviteten. Som Figur 3 viser, er det tilfældet for det store flertal af medlemmerne. 59 pct. snakker altid med andre under aktiviteten eller i små pauser, mens 22 pct. ofte gør dette. Det summer til mere end otte ud af ti medlemmer (81 pct.) og vidner om, at en vigtig del af den sociale interaktion i gymnastikforeninger foregår under aktiviteten. Om det foregår i selve aktiviteten eller i små pauser er givetvis meget afhængigt af aktivitetstypen. I eksempelvis rytmegymnastik og Zumba er det nok tvivlsomt, hvor meget snak der foregår, mens aktiviteten er i gang og musikken spiller, mens snakken kan få mere frit spil i aktiviteten blandt eksempelvis stavgængere eller løbere.

Et andet forum for kommunikation mellem medlemmerne er omklædningsrummet. Her er det knap to tredjedele (63 pct.), som altid eller ofte snakker med andre medlemmer, mens en

Figur 3. Medlemmernes vurdering af hvor ofte de deltager i en række sociale sammenhænge i foreningen (n=337-365).

fjerdedel sjældent eller aldrig gør det. I og med at 94 pct. af medlemmerne har angivet, at der er omklædningsfaciliteter på det sted, hvor de dyrker deres aktivitet, er det i ganske få tilfælde de fysiske rammer, der er en hindring. Regner vi de seks pct. uden omklædningsfaciliteter til den gruppe, der har svaret 'aldrig', står vi tilbage med knap en femtedel af medlemmerne (19 pct.), som bevidst fravælger snakken i omklædning. Snakken i omklædningsrummet er med andre ord et tilvalg for de flestes vedkommende, men der er også en del medlemmer, der vælger den helt eller delvist fra.

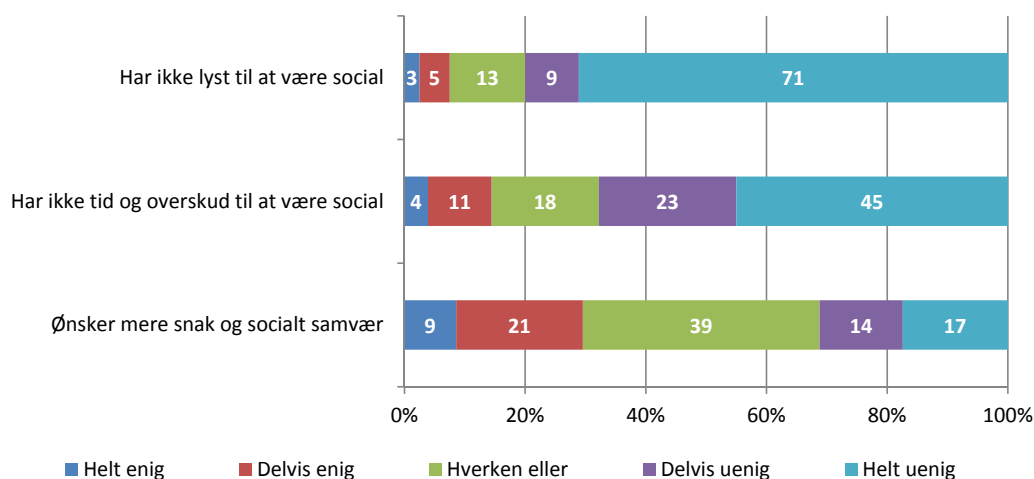
Et af de aspekter, hvor afhandlingen viste, at gymnastik skiller sig negativt ud i forhold til fodbold, håndbold, cykling og tennis, er på den sociale interaktion efter endt aktivitet. Her er spørgsmålet formuleret, så det indfanger snakken både før og efter endt aktivitet. Ved at inkludere snakken før træning og udelade en passus om at medlemmerne '*bliver i foreningen et stykke tid efter træning*', som det hed sig i den oprindelige formulering, er andelen, der deltager altid eller ofte steget fra 27 til 51 pct., mens andelen, der deltager sjældent eller aldrig, er faldet fra 44 til 31 pct.¹

Forskellene vidner om, at flere medlemmer inden for gymnastikken end først antaget mødes og snakker med hinanden før og/eller efter træning, men at mange ikke bliver hængende i foreningen, hvilket der er større tradition for i holdboldspil, hvor man ofte anvender udtrykket 'tredje halvleg'. Således var det i den oprindelige undersøgelse 84 og 60 pct. af medlemmerne i hhv. fodbold- og håndboldforeninger, der svarede, at de altid eller ofte blev i foreningen et stykke tid efter træning for at snakke med andre medlemmer. Tal der stadig er højere end i gymnastikken, selv når gymnastikmedlemmer svarer på baggrund af den noget løsere formulering i det nye spørgeskema.

¹ Tendensen til større social deltagelse kan i øvrigt ikke forklares med, at det er de mest socialt engagerede medlemmer, der har svaret i den nye undersøgelse. Fordelingen på det oprindelige spørgsmål om medlemmernes sociale interaktion efter aktiviteten er således ikke signifikant forskellig mellem dem, der har svaret, og dem, der ikke har svaret, på spørgsmålet om snak før og efter aktiviteten i den nye undersøgelse.

Som ovenstående viser, er et flertal af medlemmerne i gymnastikforeninger deltagende i det sociale liv under en eller flere former. Det afspejler sig i deres holdninger til det sociale samvær.

Figur 4. Medlemmernes holdning til det sociale samvær i foreningen (n=360-362).

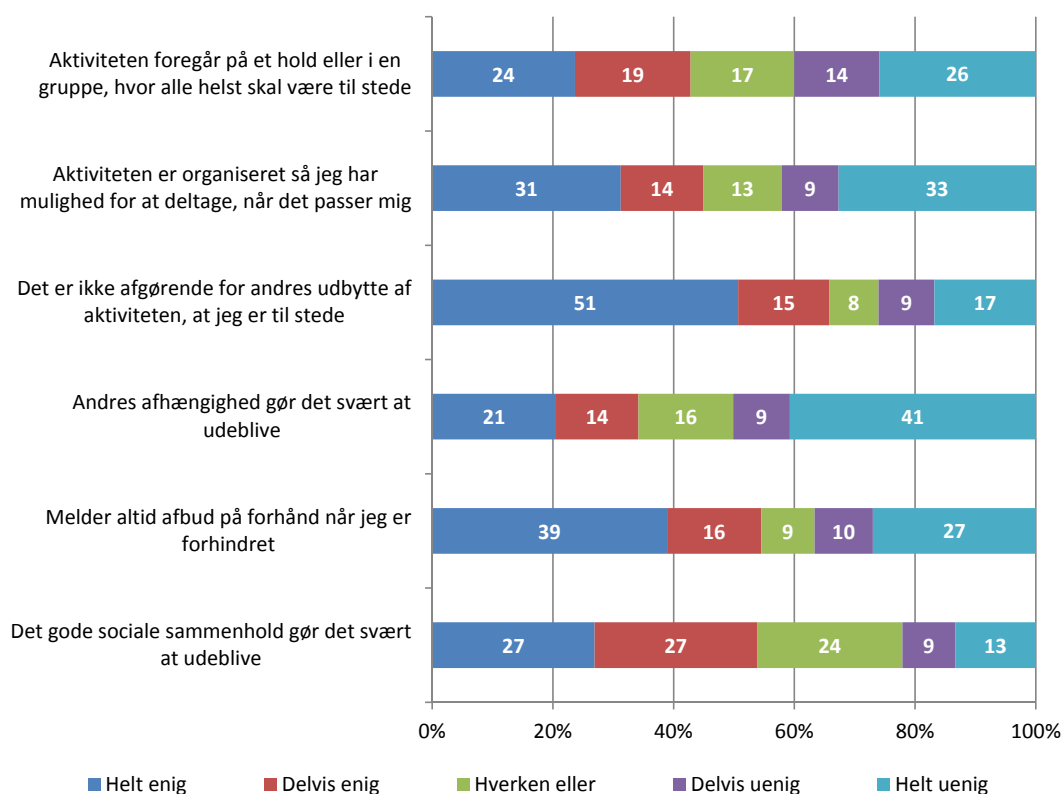

Figur 4 viser, hvordan otte ud af ti ikke mangler lyst til at være sociale med andre medlemmer, ligesom manglende tid og overskud for godt to ud af tre (68 pct.) ikke er en væsentlig årsag til at fravælge det sociale samvær. Samtidig er det værd at bemærke, at næsten dobbelt så stor en andel af medlemmerne ser manglende overskud som en hindring for at deltage i det sociale liv (15 pct.) målt op mod andelen, der mangler lyst til at deltage (8 pct.). Fravalg af det sociale liv sker med andre ord oftere som følge af mangel på tid og overskud end som følge af manglende lyst.

Medlemmerne er på det nærmeste delt i to lige store grupper på spørgsmålet om, hvorvidt de ønsker mere snak og socialt samvær mellem medlemmerne. 31 pct. ønsker ikke mere socialt samvær, mens 30 pct. omvendt ønsker dette. Det indikerer, at de fleste medlemmer får opfyldt deres forventninger til det sociale samvær i foreningen, hvad enten disse er små eller store. I den forbindelse viser nærmere analyser, at der ikke er nogen tendens til, at dem, der er mindst sociale, i højere grad end dem, der er mest sociale, ønsker mere socialt samvær. Det nuværende sociale aktivitetsniveau spiller med andre ord ikke nogen afgørende rolle for efterspørgslen efter mere socialt samvær.

En anden indikator på det sociale liv og fællesskabet i en gymnastikforening er den grad af forpligtelse, der eksisterer i den aktivitet, som medlemmerne dyrker, og den grad af forpligtelse medlemmerne selv føler over for aktiviteten og de andre medlemmer, de dyrker idræt sammen med.

Figur 5. Medlemmernes grad af enighed i en række udsagn, som omhandler deres oplevede forpligtelse (n=351-357).

Resultaterne i Figur 5 tegner et billede af en stor forskellighed blandt gymnastikmedlemmer på netop dette punkt. Når medlemmerne skal vurdere graden af forpligtelse og fleksibilitet i den aktivitet, de dyrker, uden at tænke på deres egen rolle specifikt, er det således 43 pct., der angiver, at de dyrker en aktivitet, hvor alle helst skal være til stede. Omvendt erklærer 45 pct. sig overvejende enige i, at den aktivitet, de dyrker i foreningen, er organiseret på en måde som gør, at de kan deltage, når det passer dem.

Når medlemmerne bliver bedt om specifikt at vurdere betydningen af deres egen deltagelse, vurderer to tredjedele af medlemmerne, at deres tilstedeværelse ikke er afgørende for andre medlemmers udbytte. Det kunne det indikere, at et stort flertal af medlemmerne oplever en høj grad af fleksibilitet i forhold til deres fremmøde. Afgørende er dog formentlig så stærkt et ord, at mange vil have svært ved at anvende det til at betegne betydningen af deres egen tilstedeværelse. Derfor er det interessant, at godt hver fjerde medlem (26 pct.) vurderer deres tilstedeværelse som netop afgørende. Lidt flere (35 pct.) rapporterer i samme boldgade, at de har svært ved at udeblive fra aktiviteten på grund af andres afhængighed af dem, 55 pct. angiver, at de som regel melder afbud, når de er forhindrede i at deltage, og 54 pct. har svært ved at udeblive på grund af det gode sociale sammenhold.

Til sammen vidner svarene i dette kapitel om, at flertallet af gymnastikmedlemmer er deltagende i et eller flere aspekter af det sociale liv i deres respektive foreninger. Eksempelvis er det otte ud af ti medlemmer, der altid eller ofte snakker med andre medlemmer undervejs

i aktiviteten, to tredjedele er sociale i omklædningsrummet og omkring halvdelen mødes og snakker med andre medlemmer før og/eller efter aktiviteten. Således er det et mindretal, der står helt uden for det sociale liv, mens en større gruppe tilvælger nogle elementer i det sociale liv og fravælger andre. I tråd hermed vidner medlemmernes svar om en oplevelse af både forpligtelse og fleksibilitet over for aktiviteten og de andre medlemmer. De næste kapitler af rapporten søger at forklare forskelle i den sociale kapital med udgangspunkt i forskelle mellem aktiviteter, som følge af fysiske rammer og kønsmæssige forskelle.

Social kapital – et spørgsmål om aktivitetstype?

Gymnastikken er langt fra nogen ensartet bevægelseskultur. Tværtimod synes den at være den form for foreningsorganiseret idræt, der indeholder den største aktivitetsmæssige diversitet. Aktiviteterne varierer fra klassiske æstetiske gymnastikformer, som springgymnastik og rytmegymnastik, til fitnessaktiviteter som aerobic, Zumba, yoga, styrketræning og stavgang. Et af de væsentligste mål med denne rapport er at blive klogere på betydningen af forskelligheden for den sociale kapital, og det er det, som er temaet i dette kapitel.

En skelnen mellem gymnastik- og fitnessaktiviteter er relevant, men det er også relevant at skelne mere nuanceret mellem forskellige typer af aktiviteter inden for de to hovedkategorier, da de er vidt forskellige i både indhold og organisering. En sådan skelnen er forsøgt indført i spørgeskemaet, hvor medlemmerne blev bedt om at vælge den eller de aktiviteter, de dyrker i foreningen, fra en liste over ti hovedgrupper af aktiviteter. Dertil havde de muligheden for at svare '*anden aktivitet*' og angive hvilken, såfremt de ikke følte den aktivitet, de dyrker, kunne indplaceres i en af de ti hovedgrupper.

Selv om flertallet af medlemmerne kunne indplacere sig i en af de ti foruddefinerede kategorier, så var der samtidig ganske mange, som svarede, at de dyrkede en anden aktivitet. En gennemlæsning af deres svar førte til, at der blev føjet tre aktiviteter til listen. Den første er motionsgymnastik, som ud over at dække over det, medlemmerne selv betegner som motionsgymnastik også dækker over andre holdbaserede gymnastikaktiviteter som eksempelvis herre- og damegymnastik, seniorgymnastik og mor barn gymnastik. Den anden nye kategori er stavgang, og den tredje er løb, hvor der dog kun var et begrænset antal aktive.

Tabel 1 viser, hvordan de mest udbredte aktiviteter blandt medlemmerne i de syv udvalgte gymnastikforeninger er de klassiske æstetiske gymnastikaktiviteter, herunder først og fremmest rytmegymnastik, som næsten hver tredje medlem (30 pct.) dyrker som deres primære aktivitet. Derefter følger motionsgymnastik, hvor det tilsvarende tal er 28 pct., mens 8 pct. dyrker springgymnastik eller spring-rytme som deres primære aktivitet.

Blandt fitnessaktiviteterne består den største kategori af holdaktiviteter som aerobic, Zumba, Crossgym og lignende. 13 pct. af medlemmerne dyrker en af disse aktiviteter som deres primære. Godt halvt så mange (7 pct.) dyrker en af de mere rolige holdaktiviteter som yoga, pilates og lignende. Endelig dyrker 4 pct. stavgang som deres primære aktivitet, mens meget få dyrker enten styrketræning, kampsport eller løb og ingen dyrker parkour.

Tabel 1. Oversigt over de aktiviteter medlemmerne dyrker og opfatter som deres primære i foreningen (n=399).

	Dyrker aktiviteten		Primær aktivitet	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Springgymnastik	25	6	14	4
Rytmegymnastik	145	36	121	30
Spring-Rytme	24	6	17	4
Aerobic/Kettlebells/Crossgym/Effekt/Zumba eller lignende træning på hold	62	16	53	13
Styrketræning i maskiner	15	4	5	1
Dans (funk, teendace, mv.)	14	4	4	1
Yoga, pilates, balance, meditation eller lignende	43	11	27	7
Indoor cycling	2	1	2	1
Kampsport (boksning, karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)	1	<1	1	<1
Parkour el. lign.	0	0	0	0
Motionsgymnastik	112	28	110	28
Stavgang	17	4	17	4
Løb	3	1	2	1
Ingen aktivitet eller kun instruktør	26	7	26	7

Det er vigtigt at understrege, at de ovennævnte tal på ingen måde kan forventes at være repræsentative for aktivitetsvalget blandt medlemmer i gymnastikforeninger. Fordelingen afspejler de aktiviteter, som bliver udbudt i netop de syv gymnastikforeninger, der indgår i undersøgelsen, og fordelingen blandt de voksne medlemmer, som besvarede det tilsendte spørgeskema. Det er imidlertid heller ikke centralt i denne sammenhæng, hvor formålet er at blive klogere på forskelle mellem aktiviteter. Her er det vigtigere med en spredning i medlemmernes aktivitetsvalg, og den spredning er i høj grad til stede. Det endda i en grad som gør, at det er nødvendigt at samle nogle af kategorierne med henblik på analysearbejdet.

Tabel 2. Oversigt over de aktiviteter medlemmerne primært dyrker i foreningen opdelt i fem hovedgrupper (n=373).

	Primær aktivitet	
	Antal	Pct.
Spring og spring-rytme	31	8
Rytmegymnastik	121	32
Motionsgymnastik	110	30
Fitnesshold	87	23
Stavgang, løb og styrketræning	24	6
I alt	373	99

Aktiviteterne er blevet inddelt i fem hovedkategorier, og medlemmernes fordeling på de fem hovedkategorier fremgår af Tabel 2. I inddelingen er der blevet skævet til både hvilke aktiviteter, der ligner hinanden i deres organisering, hvordan de fordeler sig på spørgsmålene om

medlemmernes deltagelse i det sociale liv, og så er der anvendt en vis portion pragmatisme for at opnå et tilstrækkeligt antal medlemmer i hver kategori.

Kategorierne rytmegymnastik og motionsgymnastik er blevet bibeholdt som særskilte kategorier, mens springgymnastik og spring-rytme er blevet samlet i en fælles kategori med udgangspunkt i, at medlemmerne i de to aktiviteter ligner hinanden på en række sociale parametre, ligesom begge indeholder et springelement modsat den 'rene' rytmegymnastik.

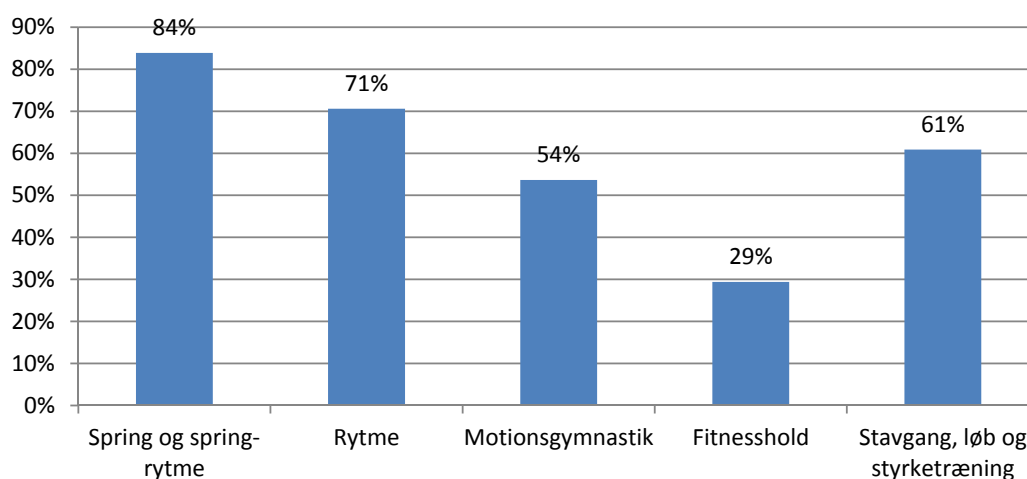
Under kategorien fitnesshold gemmer sig de to mest udbredte holdkategorier i Tabel 1. Analyser af medlemmernes sociale deltagelse viste, at der ikke var den store forskel mellem udøverne i de to hovedkategorier, og det gav derfor empirisk mening at slå dem sammen. Derudover er de få udøvere i dans, kampsport og indoor cycling blevet lagt ind under samme kategori. Til sammen indeholder den samlede kategori 'fitnesshold' dermed stort set de samme aktiviteter, som man typisk finder på hold i et kommercielt fitnesscenter.

Den sidste kategori indeholder stavgang, løb og styrketræning. Aktiviteter som både har flere fællestræk, men også væsentlige forskelligheder, dels i deres organisering, hvor især styrketræning adskiller sig fra de to andre, dels i deres appel til forskellige befolkningssegmenter, hvor særligt stavgang stort set udelukkende appellerer til ældre, mens de to øvrige aktivitetsformer har en bredere aldersmæssig appel. Når de er samlet, er det udtryk for en god portion pragmatisme, men analyser af den sociale ageren i de tre aktiviteter viste heller ikke så store forskelle, at det ikke gav empirisk mening at samle dem. Her skal det dog med i betragtningen, at styrketræning kun indeholder i alt fem medlemmer og løb kun to. Det er således langt fra sikkert, at man med en større stikprøve ville nå frem til det samme resultat.

Opdelingen i de fem hovedgrupper muliggør overskuelige analyser i det følgende, og det sikrer et tilstrækkeligt antal medlemmer i hver kategori til, at det vil være muligt at identificere signifikante forskelle mellem grupperne i de senere regressionsanalyser. Fokus er i den forbindelse på væsentlige sociale parametre fra såvel det nye som det oprindelige spørgeskema, herunder de forskellige aktiviteters placeringer på den akse for social kapital, som blev omtalt i tidligere rapporten.

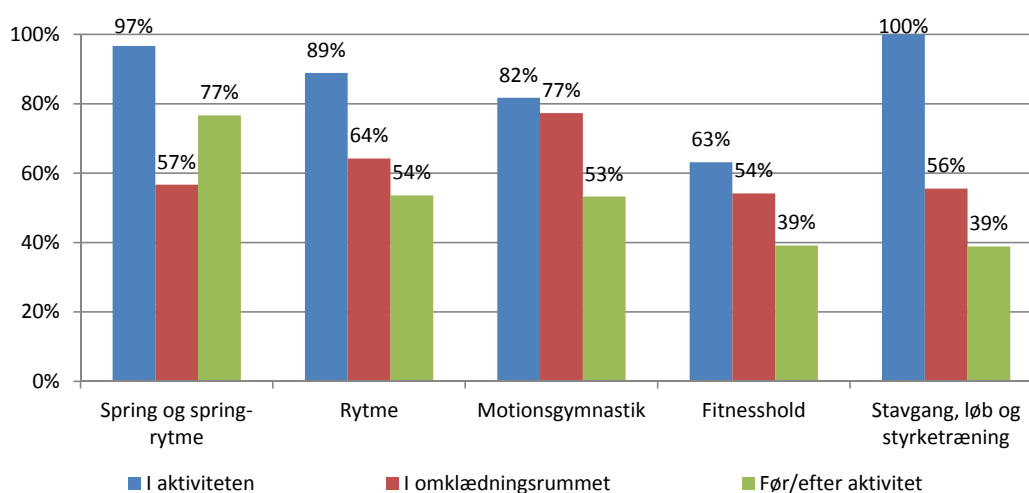
Først er det dog formålet at se nærmere på, i hvilken grad medlemmerne inden for de forskellige aktivitetsgrupper selv føler, at den aktivitet, de dyrker i foreningen, er en social aktivitet.

Figur 6. Andel som i meget høj grad eller i høj grad synes, at den aktivitet, de dyrker i foreningen, er social (n=368).

Hele 84 pct. af spring og spring-rytme gymnasterne og 71 pct. af rytmegymnasterne finder i enten høj eller meget høj grad, at deres aktivitet er social. Det er tilsvarende kun tilfældet for 29 pct. af de medlemmer, der er aktive på fitnesshold. Her ser der med andre ud til at være en klar forskel mellem de klassiske æstetiske gymnastikdiscipliner og gruppen af fitnessaktiviteter. Det er dog værd at bemærke, at stavgang, løb og styrketræning også bliver vurderet som værende relativt socialt af deltagerne. Det er måske lidt paradoksalt, givet at det er aktiviteter med et stærkt individuelt udgangspunkt, men omvendt er det, som tidligere omtalt, i høj grad muligt at være social med andre medlemmer i selve aktiviteten inden for netop disse aktivitetsformer.

Figur 7. Andel som altid eller ofte snakker med andre medlemmer i forbindelse med aktiviteten (n=321-349).

Det viser sig da også, at den højeste sociale interaktion i aktiviteten (enten under aktiviteten eller i små pauser) er at finde i stavgang, løb og styrketræning. Her er det alle medlemmer, der altid eller ofte snakker med andre. Tilsvarende højt ligger spring og spring-rytme med 97 pct., mens fitnesshold ligger lavest. Selv her er det dog stadig næsten to tredjedele af medlemmerne (63 pct.), der altid eller ofte snakker med andre i aktiviteten.

Forskellene på hyppighed af snak i omklædningsrummet er mindre udtalte. Motionsgymnastikken scorer højest med 77 pct., som altid eller ofte snakker med andre, mens fitnessholdene ligger lavest med 54 pct. Her er det værd at bemærke, at stavgang, løb og styrketræning ligger næstsiddst med 56 pct. Noget som blandt andet hænger sammen med, at 39 pct. af de medlemmer, der dyrker enten stavgang, løb eller styrketræning, angiver, at der ikke er omklædningsfaciliteter, der hvor de dyrker deres aktivitet.

Hvor forskellene på snak i omklædningsrummet var af mindre omfang, er forskellene, når det gælder snak med andre medlemmer før og/eller efter aktiviteten ret markante. Mere end tre ud af fire medlemmer (77 pct.) i spring og spring-rytme snakker altid eller ofte med andre. Det er mere end tyve procentpoint højere end rytmegymnastikken og motionsgymnastikken, som ligger på hhv. 54 og 53 pct. Igen ligger fitnesshold i bunden med 39 pct. og igen sker det sammen med stavgang, løb og styrketræning.

Der er således en generel tendens til, at fitnesshold scorer lavest på den sociale interaktion på tværs af alle de forskellige former for snak med andre medlemmer. Stavgang, løb og styrketræning ligger lavt når det gælder snak før og efter aktiviteten, men højt når det gælder snak i aktiviteten. Det er sandsynligt, at de føler, de får dækket deres sociale behov undervejs. Spring og spring-rytme ser ud til at være den mest sociale aktivitet, selv om det ikke er her, flest snakker med andre i omklædningsrummet. Rytmegymnastikken og motionsgymnastikken ligger også relativt højt på de tre former for socialt samvær. Rytmegymnastikken især når det gælder snak i aktiviteten og motionsgymnastikken især i forhold til snak i omklædningsrummet.

Et andet aspekt af omgangen mellem medlemmerne handler om den del, der ikke knytter sig snævert til aktiviteten. Det drejer sig om foreningens sociale arrangementer, som eksempelvis kunne være, som det står angivet i spørgsmålsformuleringen, '*fester, foredrag, familiedage, julefrokoster, skiture og lignende*'.

Tabel 3. Hyppighed hvormed medlemmerne deltager i foreningens sociale arrangementer (n=308).

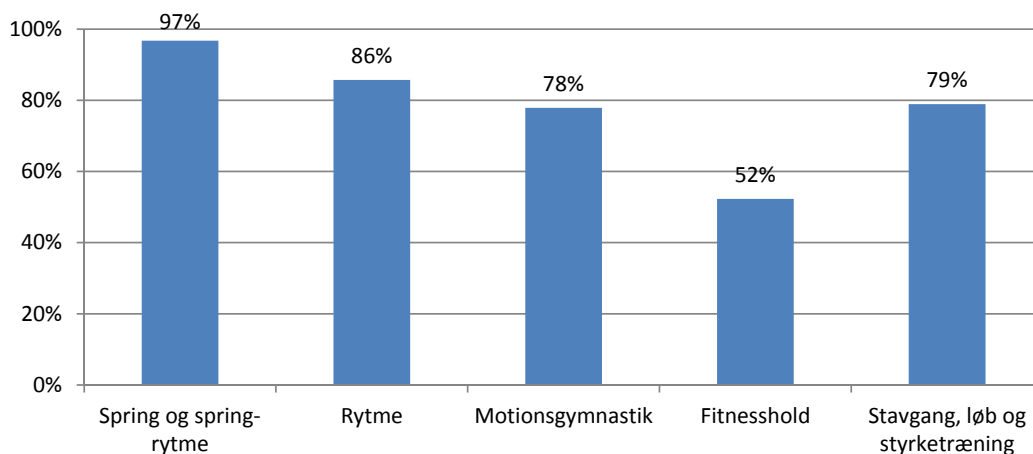
	Altid/ofte (pct.)	Sommetider (pct.)	Sjældent/aldrig (pct.)
Spring og spring-rytme	40	35	25
Rytmegymnastik	39	33	28
Motionsgymnastik	40	25	35
Fitnesshold	23	21	56
Stavgang, løb og styrketræning	30	45	25
I alt	35	29	37

Som Tabel 3 viser, er det primært deltagelsen blandt medlemmer på fitnesshold, der skiller sig ud fra de øvrige. Her er det hele 56 pct., der sjældent eller aldrig deltager i foreningens sociale arrangementer – og heraf har de 42 pct. angivet, at de aldrig deltager. Den hyppigste deltagelse finder vi blandt medlemmerne i de klassiske æstetiske gymnastikformer, hvor omkring fire ud af ti deltager altid eller ofte. Til sammenligning er det 23 pct. blandt udøvere på fitnesshold.

Indtil nu har det primært handlet om hyppigheden af medlemmernes sociale deltagelse. Et andet væsentligt element er dybden af de sociale relationer, som bliver dannet mellem medlemmerne i de enkelte idrætsgrene. Et mål herpå er, om medlemmerne selv vil vurdere, de har dannet nye venskaber gennem deres deltagelse i foreningen. Hyppigheden af nye venskaber giver indikationer på, hvorvidt aktiviteterne i forskelligt omfang fungerer som henholdsvis arenaer for vedligeholdelse af eksisterende sociale kontakter og for dannelse af nye.

I den forbindelse viser Figur 8 markante forskelle mellem de fem aktivitetsgrupper. Næsten alle udøvere i spring og spring-rytme (97 pct.) har fået nye venner, mens tallene også er høje for rytmegymnastikken med 86 pct. Knap otte ud af ti har dannet nye venskaber i motionsgymnastik og i stavgang, løb og styrketræning. Markant lavere ligger til gengæld medlemmer på fitnesshold. Her er det godt halvdelen (52 pct.), der har fået nye venner gennem deres deltagelse. Det kunne således se ud til, at der ikke kun er en kvantitativ forskel mellem aktiviteterne forstået som forskelle i hyppigheden af medlemmernes deltagelse. Der ser også ud til at være en kvalitativ forskel på dybden af de relationer, der bliver dannet.

Figur 8. Andel som har fået nye venner gennem deres deltagelse i foreningen (n=308).

Spørgsmålet er, om der, ligesom det var tilfældet for dybden af relationerne, er forskel på bredden af de netværk, som medlemmerne danner i deres respektive foreninger afhængig af hvilken aktivitet, de dyrker. For at besvare det spørgsmål er medlemmerne blevet bedt om at angive, hvor mange medlemmer af foreningen de vil skønne, at de kender. Det er med andre ord snarere et udtryk for antallet af bekendte end antallet af venner, medlemmerne har i foreningen.

Tabel 4. Antal som de enkelte medlemmer skønner at kende i foreningen (n=356).

	0-5 (pct.)	6-10 (pct.)	11-20 (pct.)	21+ (pct.)
Spring og spring-rytme	0	10	19	71
Rytmegymnastik	7	6	31	55
Motionsgymnastik	12	13	28	47
Fitnesshold	30	28	17	24
Stavgang, løb og styrketræning	17	29	29	25
I alt	14	15	26	45

Tabel 4 viser, at det mest normale er, at medlemmerne har relativt store netværk af bekendte i foreningen. Således kender godt syv ud af ti i spring og spring-rytme (71 pct.) mere end ti medlemmer. Samtidig viser tabellen også, at medlemmer på fitnesshold er dem, der har de mindste netværk. Her kender 30 pct. maksimalt fem, og 58 pct. kender maksimalt ti. I spring og spring-rytme er der til sammenligning ingen, der maksimalt kender fem, og 10 pct. der maksimalt kender ti.

En del af forklaringen på forskellene ligger i størrelsen af de hold eller grupper, som medlemmerne træner i. Der er således en tendens til, at dem, der træner i større grupper, kender flere end dem, der træner i små eller mindre grupper, men sammenhængen mellem de to parametre er svag. Når medlemmerne angiver, hvor mange de kender, er det derfor ikke bare et udtryk for, at de angiver alle dem, de er i gruppe med. Det gør forskellen mellem aktivite-

terne interessant, fordi det antyder, at der ligger andet og mere bag medlemmernes svar, og en del heraf kunne være kvalitative forskelle i den måde, medlemmerne forholder sig socialt til hinanden i forskellige aktivitetstyper.

Ovenstående gennemgang viser, at der er relativt store forskelle i den sociale kapital mellem aktiviteter inden for gymnastikken. Til trods for mindre forskelle på rækkefølgen af aktiviteterne afhængig af de anvendte mål for det sociale liv, så ser fitnesshold generelt ud til at være den aktivitet, hvor medlemmerne er klart mindst deltagende og engagerede i det sociale liv. Omvendt ser spring og spring-rytme ud til at være den mest sociale aktivitet, tæt forfulgt af rytmegymnastikken og dernæst motionsgymnastikken. Stavgang, løb og styrketræning er relativt socialt i selve aktiviteten, men mindre socialt når man måler på samværet før og efter aktiviteten.

Spørgsmålet er nu, om ovenstående billede bliver bekræftet eller nuanceret, når vi anvender de indeks for social kapital, som indgik i afhandlingen. Der er tale om i alt fire indeks, hvoraf det ene omhandler det sociale liv og indeholder flere af de spørgsmål, som er anvendt tidligere i kapitlet. Dertil kommer to indeks, der omhandler medlemmernes deltagelse og engagement i henholdsvis foreningens demokrati og det frivillige arbejde. Det sidste indeks fungerer som et samlet indeks for social kapital, der indeholder gennemsnitsværdien på de tre øvrige indeks.

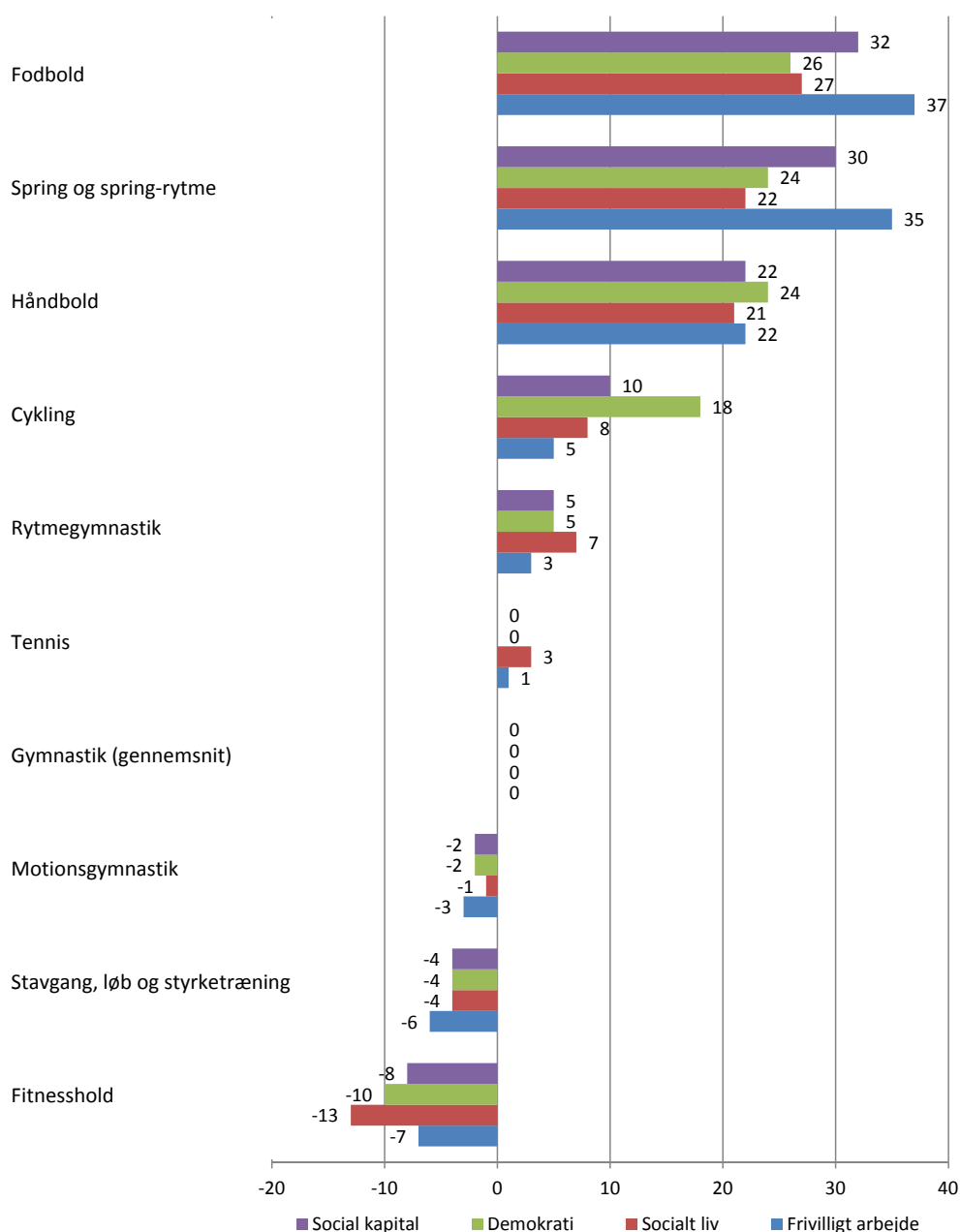
Af Tabel 5 fremgår de spørgsmål og udsagn, medlemmerne har skullet tage stilling til og svare på. De danner baggrund for de tre indeks for medlemmernes deltagelse og engagement i hhv. foreningernes demokrati, sociale liv og frivillige arbejde samt det fjerde indeks, som er et opsamlende indeks for social kapital.

Tabel 5. Oversigt over de spørgsmål, som indgår i de fire indeks.

Indeks	Spørgsmål
DEMOKRATI	Deltager du sædvanligvis i foreningens generalforsamling?
	Jeg deltager i medlemsmøder og andre møder, der vedrører hele foreningen
	Jeg deltager i medlemsmøder og andre møder, der omhandler mit hold/min gruppe
	Jeg giver min mening til kende over for nøglepersoner i foreningen
	Jeg deler mine synspunkter med andre medlemmer i foreningen
	Hvornår har du sidst forsøgt at øve indflydelse på foreningen?
SOCIALT LIV	Jeg deltager i foreningens sociale arrangementer (fx fester, foredrag, familiedage, julefrokoster, skiture og lign.)
	Jeg bliver i foreningen et stykke tid efter træning for at snakke med andre medlemmer (fx deltagelse i "tredje halvleg")
	Jeg har fået nye venner gennem min deltagelse i foreningen
	Jeg ses privat med medlemmer fra foreningen, jeg ikke kendte, inden jeg meldte mig ind
	Hvor mange medlemmer af foreningen vil du skønne, at du kender?
	Hvis du fik personlige problemer og du virkelig havde behov for hjælp, støtte, omsorg eller opmærksomhed fra nogen, tror du så, at du kunne få det fra nogen af dem, du kender fra foreningen?
FRIVILLIGT ARBEJDE	Hvor mange timer bruger du på en gennemsnitlig måned i sæsonen på at udføre frivilligt/lønnet arbejde i foreningen?
	Hvor ofte hjælper du til med frivillige arbejdsopgaver i foreningen? Arbejdsopgaverne kunne eksempelvis være kørsel til kampe, stævner, opvisninger og lign., hjælp ved fester med servering og oprydning samt andre forefaldende opgaver.
SOCIAL KAPITAL	Indeholder alle de ovennævnte spørgsmål og udtrykker en gennemsnitsscore på de tre ovenstående indeks

I Figur 9 er aktiviteterne opstillet i rækkefølge efter deres placering på det samlede indeks for social kapital. Figuren indeholder værdierne for de aktiviteter, som indgik i afhandlingen – fodbold, håndbold, cykling, tennis og gymnastik – men også for de aktiviteter, der er fremkommet gennem opdelingen af gymnastikken i fem aktivitetsformer – spring og spring-rytme, rytmegymnastik, motionsgymnastik, fitnesshold samt stavgang, løb og styrketræning. De fire indeks går fra 0 til 100, hvor 0 betegner den lavest mulige deltagelse og 100 den højst mulige. Tallene i figuren angiver, hvor meget højere eller lavere de enkelte aktiviteter scorer på de fire indeks sammenlignet med gennemsnitsværdien for gymnastikken, når den ikke er underopdelt.

Figur 9. Indeksværdier for forskellige aspekter af den sociale kapital set i forhold til gennemsnittet for gymnastikken (n=278-356).

Selv efter opdelingen af gymnastik i fem aktivitetsformer, er fodbold fortsat den aktivitet, der indeholder det højeste niveau af social kapital. Et medlem i en fodboldklub scorer i gennemsnit 32 point højere på det konstruerede indeks for social kapital end det gennemsnitlige medlem i en gymnastikforening. Tilmed topper fodbold listen på tværs af samtlige de fire opstillede indeks, og det er således på alle parametre, fodbold topper listen.

Tæt efter fodbold følger spring og spring-rytme som den klart mest sociale gymnastikaktivitet. Spring og spring-rytme gymnaster scorer i gennemsnit 30 point højere på den sociale kapital end det gennemsnitlige medlem i en gymnastikforening. Dermed ligger spring og spring-rytme kun to point efter fodbold og indtager tilmed en andenplads på tværs af alle fire indeks, om end delt med håndbold når det gælder den demokratiske deltagelse.

Håndbold indtager tredjepladsen og cykling fjerdepladsen, mens vi finder rytmegymnastik på femtepladsen. Rytmegymnaster scorer i gennemsnit fem point højere på den sociale kapital end medlemmer i gymnastikforeninger generelt. Især deltagelsen i det sociale liv trækker rytmegymnastikken op. Det samme er tilfældet for tennis på sjettepladsen, selv om der kun er mindre forskelle i den sociale kapital mellem tennismedlemmer og medlemmer i gymnastikforeninger.

På de tre nederste pladser finder vi tre aktiviteter, som bliver udbudt i gymnastikforeninger. Som forventet ligger medlemmer på fitnesshold helt i bund med en lavere deltagelse end nogen anden aktivitet på alle parametre. Det er dog særligt den sociale deltagelse, som er lav. Her scorer medlemmer på fitnesshold i gennemsnit tretten point lavere end gymnastikmedlemmer generelt.

Stavgang, løb og styrketræning indtager pladsen lige over fitnesshold som den næstmindst sociale aktivitet. I den forbindelse er det værd at bide mærke i, at indekssværdierne udelukkende bygger på medlemmernes deltagelse og engagement uden for selve aktiviteten, hvilket, som vi så tidligere, udelader et relativt rigt socialt liv i form af snak mellem medlemmerne i forbindelse med selve aktiviteten.

Lige over stavgang, løb og styrketræning finder vi motionsgymnastikken på en tredjesidsteplads. Motionsgymnastikken adskiller sig ikke væsentligt fra gennemsnittet for gymnastikmedlemmer på de fire indeks. Således scorer motionsgymnaster kun to point lavere end det gennemsnitlige medlem i en gymnastikforening, når det gælder den sociale kapital.

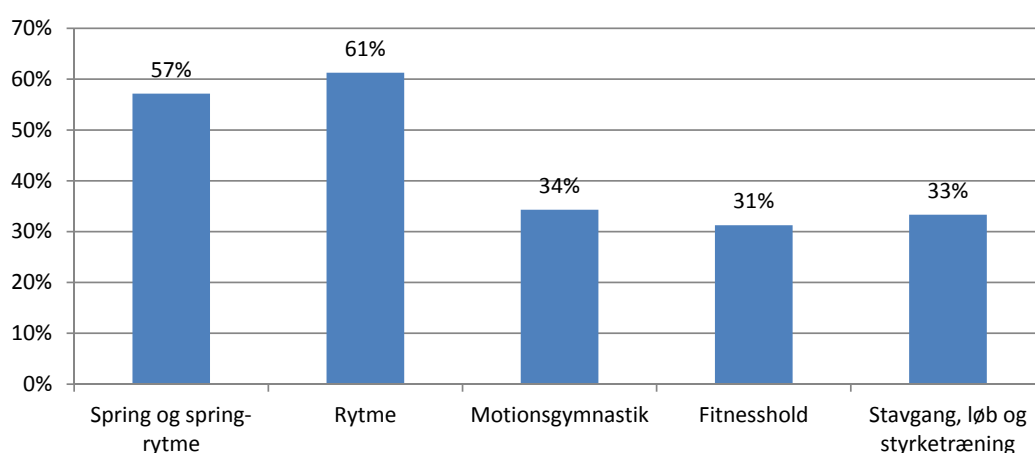
Resultaterne illustrerer samlet set den store forskellighed i medlemmernes deltagelse og engagement, som er til stede ikke bare mellem forskellige foreningsidrætter, men også internt i gymnastikken. Dele af gymnastikken er ligeså social som klassiske holdboldspil, mens andre dele er markant mindre sociale. Det er med andre ord ikke ligegyldigt hvilken idræt – eller for den sags skyld gymnastikaktivitet – medlemmerne dyrker i en forening, hvis målet er at fremme foreningsidrættens sociale kapital.

En del af forklaringen på den store forskellighed mellem aktiviteterne kunne tænkes at være relateret til den gensidige afhængighed – eller mangel på samme – som man finder i forskellige typer af aktiviteter². Her viste forrige kapitel af rapporten, at der er stor spredning blandt gymnastikmedlemmer, og det er derfor nærliggende at tro, at forskelligheden er relateret til aktiviteterne, som stiller vidt forskellige krav til medlemmernes rolle som en del af et hold eller en gruppe.

2 Afhængighed er i denne forbindelse operationaliseret ved at medlemmerne angiver, at de dyrker en aktivitet, hvor alle på det pågældende hold eller i den pågældende gruppe helst skal være til stede.

Medlemmerne må forventes at være afhængige af hinanden i aktiviteter som spring og spring-rytme samt rytmegymnastik, fordi enkelte medlemmer ofte leverer deres unikke bidrag til en helhed, fx i forbindelse med serier og opvisninger. Det gør, at det enkelte medlem ikke uden videre lader sig erstatte af et andet, og at aktiviteten derfor, om end i varierende omfang, fordrer stabilt fremmøde. Den samme afhængighed finder man ikke typisk ikke indlejret i selve aktiviteten i eksempelvis stavgang og som oftest heller ikke på et fitnesshold, hvor deltagerne nok kan udgøre en enhed, men hvor den enkelte typisk ikke leverer et unikt bidrag til helheden på samme måde som i de klassiske æstetiske gymnastikaktiviteter.

Figur 10. Andel som er helt eller delvis enige i, at de dyrker en aktivitet, hvor alle helst skal være til stede (n=342).

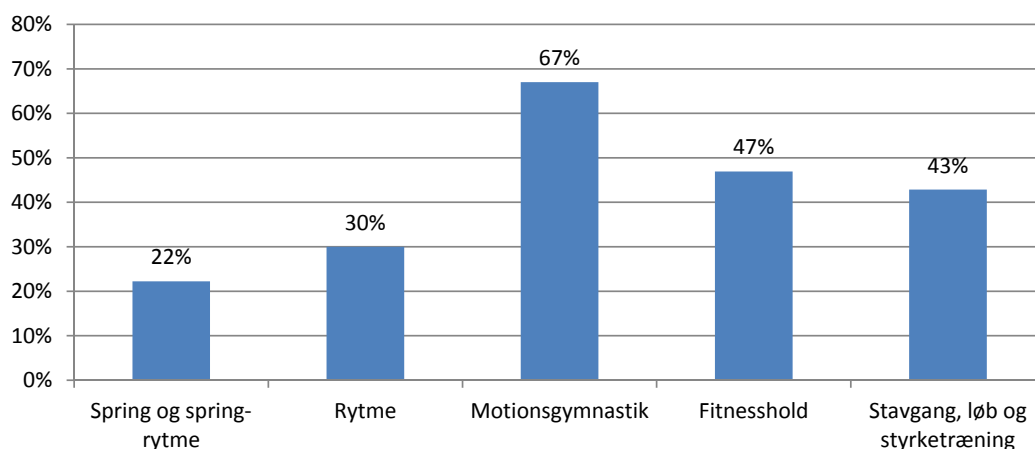

Figur 10 bekræfter i store træk forventningen. I rytmegymnastikken samt spring og spring-rytme er det omkring seks ud af ti medlemmer, der erklærer sig helt eller delvis enige i, at de dyrker en aktivitet, hvor alle helst skal være til stede. Det er tilfældet for omkring en ud af tre i motionsgymnastik, på fitnesshold og i stavgang, løb og styrketræning. På fitnesshold og i stavgang, løb og styrketræning er det ligefrem fire ud af ti, der erklærer sig helt uenige i udsagnet.

Ud over at bekræfte de forventede forskelle mellem aktiviteterne viser fordelingen, at det ikke alene er aktiviteten, der definerer graden af afhængighed mellem medlemmerne. Når hvert tredje medlem på fitnesshold og i stavgang, løb og styrketræning erklærer sig helt eller delvis enige i udsagnet om afhængighed viser det således, at der kan eksistere en oplevelse af afhængighed uagtet aktivitetsformen.

Afhængigheden spiller ikke overraskende også en rolle for den oplevede fleksibilitet. Når man ser på hvilke aktiviteter, der af medlemmerne bliver oplevet som de mest fleksible, så er aktiviteterne med den største oplevede afhængighed samtidig dem, der bliver oplevet som mindst fleksible.

Figur 11. Andel som er helt eller delvis enige i, at de har mulighed for at deltage, når det passer dem (n=339).

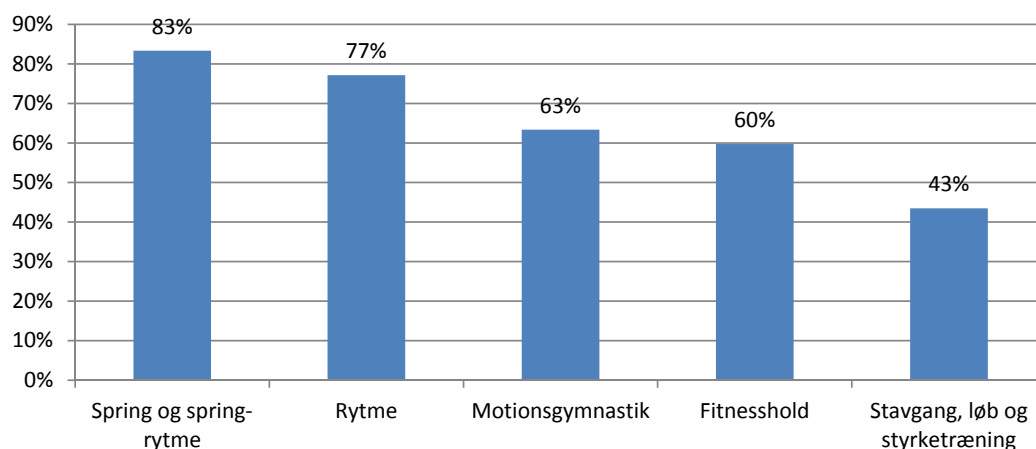
Det fremgår af Figur 11, hvor spring og spring-rytme samt rytmegymnastik fremstår som de mindst fleksible aktiviteter. Her er det henholdsvis 22 og 30 pct. af medlemmerne, der erklærer sig helt eller delvist enige i, at de har mulighed for at deltage i deres aktivitet, når det passer dem. Måske lidt overraskende bliver motionsgymnastikken oplevet som den mest fleksible aktivitet med 67 pct. foran fitnesshold med 47 pct. og stavgang, løb og styrketræning med 43 pct. Noget som muligvis kunne hænge sammen med udbuddet og strukturerne i de pågældende foreninger, såfremt det er muligt at vælge mellem flere forskellige hold for motionsgymnastik spredt ud på forskellige tidspunkter i løbet af ugen sammenlignet med fitnesshold og hold for stavgang og løb.

Generelt ser det ud til, at graden af afhængighed og fleksibilitet er hinandens modsætninger, og at fordelingen på de to parametre følger mønstret for den sociale kapital. Afhængigheden er således størst i de to mest sociale aktiviteter og lavest i de tre mindst sociale, mens det omvendte er tilfældet, når det gælder fleksibilitet.

Fra studier af voksne danskeres idrætsvaner ved vi, at fleksible idrætsaktiviteter gennem længere tid er vokset hurtigere end mere forpligtende aktivitetsformer. Væksten har især fundet sted ved at mange idrætsuvante danskere er begyndt at dyrke fleksibelt organiserede idrætsaktiviteter, eksempelvis i form af løb, styrketræning og aktiviteter på fitnesshold. Den største del af væksten har fundet sted i kommercielle fitnesscentre og som idræt på egen hånd, givetvis fordi det fleksible tilbud hidtil har været sværere at finde frem til i den foreningsorganiserede idræt (Laub, 2013; Pilgaard, 2009, 2012).

Fleksible aktiviteter tiltaler et bredt udsnit af den voksne befolkning, men i særlig høj grad dem, som ikke har en lang historie som aktiv idrætsudøver bag sig, eller som har holdt en længere pause fra idræt. Dertil kommer den gruppe, for hvem hverdagslivet fordrer fleksibilitet i fritidslivet. Den gruppe af voksne har tilsyneladende haft svært ved at se sig selv som en del af den traditionelt organiserede foreningsidræt, der ikke er kendt for at indeholde stor fleksibilitet. Med introduktionen af fleksibelt organiserede aktiviteter, bl.a. i gymnastikforeninger, kan den barriere være blevet mindsket.

Figur 12. Andel som kendte et eller flere medlemmer, da de meldte sig ind i foreningen (n=336).

Figur 12 giver os et fingerpeg om, at det muligvis forholder sig således. I hvert fald er det i de mest fleksibelt organiserede aktiviteter, vi også finder den største andel af medlemmer, der har fundet vej til foreningsidrætten uden at kende nogen på forhånd. I motionsgymnastik og på fitnesshold er det omkring fire ud af ti, der ikke kendte nogen i foreningen, inden de meldte sig ind, og i stavgang, løb og styrketræning er det tilfældet for næsten seks ud af ti. Det ser med andre ord ud til at være lettere at finde vej til den type af aktiviteter uden at rekrutteringen går gennem et eksisterende netværk i foreningen.

Lidt forsimplet kan man sige, at det er i de mindst fleksible aktiviteter med den største grad af afhængighed, vi finder de mest deltagende og socialt engagerede medlemmer og dermed den højeste sociale kapital. Omvendt ser den type af aktiviteter ud til at være sværere tilgængelige for voksne uden et eksisterende netværk i den forening, hvor aktiviteten foregår. Her ser de fleksibelt organiserede aktiviteter ud til at være mere tilgængelige – netværk eller ej.

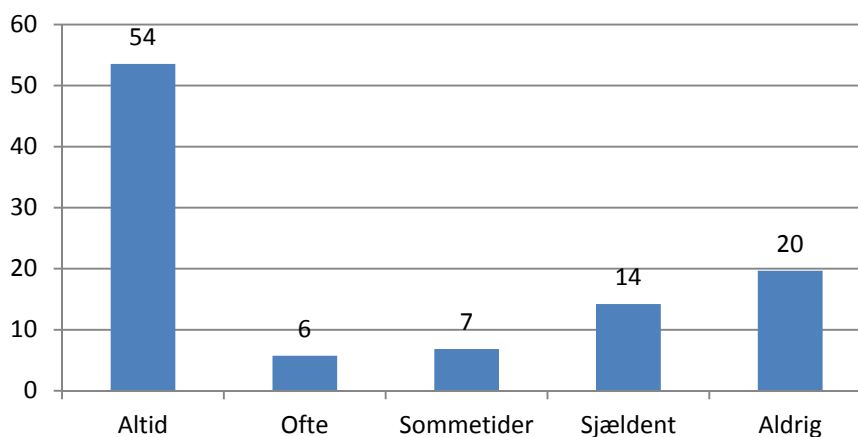
Samlet set har dette kapitel bidraget med væsentlig ny viden om den sociale kapital i gymnastikforeninger både ved at sammenligne forskellige aktiviteter inden for gymnastikken, men også ved at sammenligne med andre foreningsidrætter. Det ser i den forbindelse ud til, at aktivitetstypen spiller en vigtig rolle for den sociale kapital, og at der er markante og væsentlige forskelle i aktiviteterernes bidrag til den sociale kapital. Specifikt for gymnastikken ser de klassiske æstetiske gymnastikformer, herunder særligt spring og springrytme samt rytmegymnastik, ud til at have de mest socialt engagerede medlemmer, mens medlemmerne er markant mindre socialt engagerede i aktiviteter, som foregår på fitnesshold eller i form af stavgang, løb og styrketræning.

Social kapital – et spørgsmål om fysiske rammer?

Nogle gymnastikforeninger lever med det grundvilkår, at aktiviteterne foregår spredt i forskellige haller rundt omkring i et lokalområde. Det gør dels at der ikke er noget naturligt socialt samlingspunkt for foreningernes medlemmer, dels efterlader det vidt forskellige vilkår for det sociale samvær afhængig af de fysiske rammer i den enkelte hal. Nogle haller har gode faciliteter til socialt samvær i form af en café eller et siddeområde med borde og stole, hvor medlemmerne kan samles før og/eller efter aktiviteten. Andre haller har ikke sådanne faciliteter. Her er det sociale ofte begrænset til samværet omkring aktiviteten og eventuelt i form af snak i omklædningsrummet, hvis et sådant er tilgængeligt – og hvis medlemmerne vel at mærke ikke vælger at klæde om derhjemme. Tilgængeligheden af fysiske rammer til socialt samvær og deres betydning for det sociale liv er i fokus i dette kapitel.

I langt de fleste haller er der omklædningsfaciliteter. 94 pct. af medlemmerne angiver i hvert fald, at der er faciliteter til omklædning, der hvor de dyrker deres aktivitet. Det er derfor kun godt en ud af tyve medlemmer, der oplever, at de fysiske rammer afskærer dem fra at være sociale med andre medlemmer i forbindelse med omklædning før og efter endt aktivitet. I den forbindelse er det værd at være opmærksom på, at tilstedeværelsen af faciliteter ikke fortæller noget om kvaliteten, som potentielt kunne spille en rolle for medlemmernes tilbøjelighed til at benytte omklædningsrummene.

Figur 13. Den hyppighed hvormed medlemmerne benytter omklædningsfaciliteterne i forbindelse med aktiviteten (n=366).

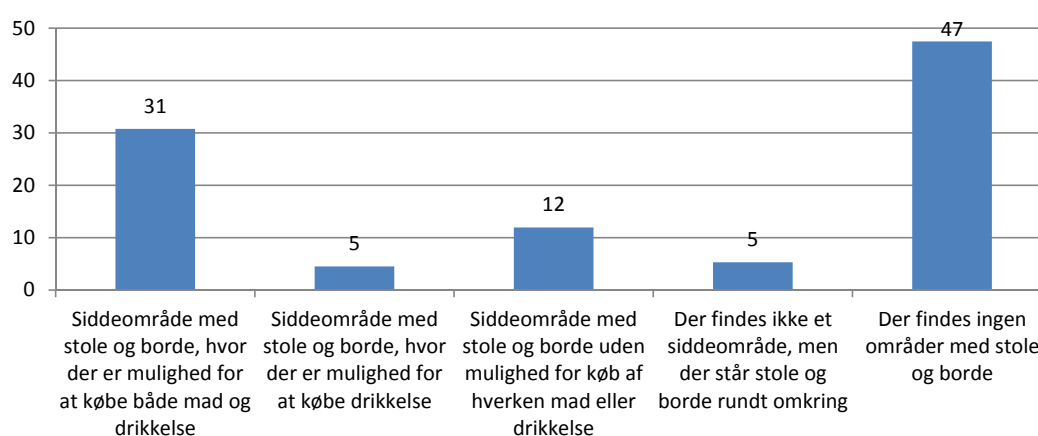

Det er da også langt fra alle medlemmer, der benytter sig af muligheden for at klæde om i forbindelse med aktiviteten, viser Figur 13. Seks ud af ti benytter ganske vist altid eller ofte omklædningsfaciliteterne, men godt hver tredje medlem (34 pct.) gør det sjældent eller aldrig. Det er med andre ord langt flere end de 6 pct., for hvem faciliteterne ikke er til stede, der aldrig eller stort set aldrig benytter omklædningsrummet. Om kvaliteten af faciliteterne spiller en rolle for fravalget, om der er tale om et bevidst fravalg af det sociale liv, eller om andre årsager ligger bag, er det ikke muligt at svare på inden for rammerne af denne rapport. Blot

skal det her konstateres, at tilstedeværelsen af omklædningsfaciliteter langt fra er ensbetydende med, at de bliver benyttet af medlemmerne.

En anden væsentlig facilitet for det sociale samvær i en forening er caféen eller det siddeområde, hvor medlemmerne har mulighed for at samle sig før og/eller efter aktiviteten. Som nævnt ligger sådanne faciliteter i nogle foreninger spredt rundt i flere forskellige haller, hvilket sætter en naturlig begrænsning for det sociale samvær på tværs mellem medlemmer af forskellige hold eller grupper. Dertil kommer, at faciliteter til socialt samvær i mange tilfælde slet ikke er tilgængelige.

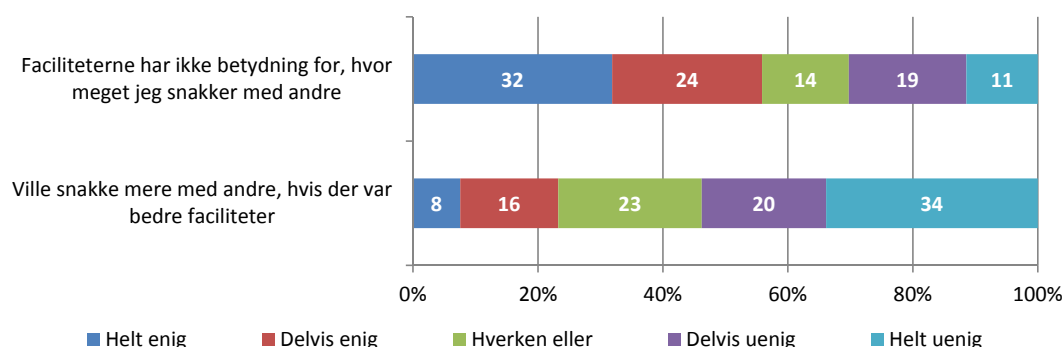
Figur 14. Medlemmernes fordeling på spørgsmålet om, hvilket af de nedenstående udsagn, der bedst beskriver de tilgængelige faciliteter til socialt samvær på det sted, hvor de dyrker deres aktivitet (n=377).

Figur 14 viser i den sammenhæng, at næsten halvdelen af medlemmerne (47 pct.) ikke har adgang til områder med borde og stole, der hvor de dyrker deres aktivitet. Dertil kommer 5 pct., som angiver, at der står borde og stole rundt omkring, men at der ikke er noget decideret siddeområde. Dermed er det under halvdelen af medlemmerne (48 pct.), der har adgang til et siddeområde, som kan fungere som samlingspunkt for medlemmerne. Heraf har knap hver tredje (31 pct.) adgang til det, man kan kalde for en café, hvor der er mulighed for at købe mad og drikke.

Med udgangspunkt i de tal, er det nærliggende at antage, at de fysiske rammer til socialt samvær – eller rettere manglen på samme – har negativ betydning for det sociale samvær i gymnastikforeninger. Formålet med resten af dette kapital er at gøre os klogere på, hvorvidt det reelt også forholder sig sådan.

Figur 15. Medlemmernes grad af enighed i udsagn om de fysiske rammers betydning for det sociale samvær (n=343-352).

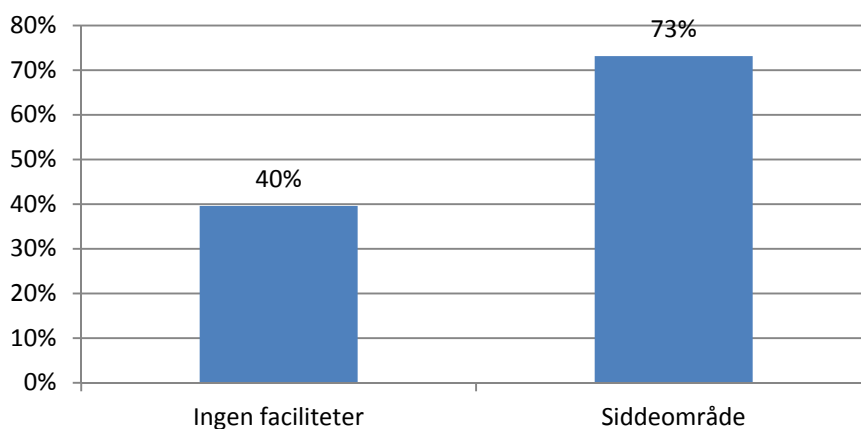
Når medlemmerne selv skal vurdere det, er det knap hver tredje medlem (30 pct.), som er overvejende enig i, at faciliteterne til socialt samvær har betydning for, hvor meget de snakker med andre medlemmer. Lidt under dobbelt så mange (56 pct.) er overvejende uenige heri. Det er i lidt højere grad de medlemmer, som rapporterer, at der er faciliteter til socialt samvær, som tilskriver dem en rolle for, hvor meget de snakker med andre medlemmer, sammenlignet med gruppen uden faciliteter. Forskellene er dog relativt små.

Mindre end en fjerdel af medlemmerne (24 pct.) er overvejende enige i, at de ville snakke mere med andre medlemmer, hvis der var bedre faciliteter til socialt samvær, mens mere end dobbelt så mange (54 pct.) er uenige heri. Det er næppe overraskende, at det især er de medlemmer, der står uden faciliteter i dag, som angiver, at de ville snakke mere med andre, hvis der var bedre faciliteter. Blandt den gruppe er det næsten hver tredje (31 pct.), der er overvejende enige i udsagnet.

Det kunne dermed se ud til, at de fysiske rammer har betydning for den sociale interaktion mellem medlemmerne. Flere og bedre faciliteter til socialt samvær kunne antageligt give anledning til et mere rigt socialt liv, hvis man tager medlemmernes vurderinger for pålydende. En nærliggende måde at blive klogere på, om den konklusion er plausibel, er ved at undersøge forskelle i den nuværende sociale deltagelse og det nuværende sociale engagement blandt medlemmer, der har adgang til faciliteter til socialt samvær, og sammenligne dette med medlemmer, der ikke har det.

For overskuelighedens skyld bliver der i de følgende analyser udelukkende skelnet på tilgængeligheden af faciliteter til socialt samvær i to grupper. Den første indeholder dem, der har adgang til faciliteter, og den består af de medlemmer, der har svaret, at der er et decideret siddeområde med borde og stole, der hvor de dyrker deres aktivitet. Den anden gruppe indeholder dem, der ikke har adgang til faciliteter, og den består af de medlemmer, som angiver, at der enten er spredte borde og stole eller ingen områder med borde og stole. Analyserne viser, at det er den skelnen, som bedst indfanger betydningen af de fysiske rammer til socialt samvær for den sociale interaktion mellem medlemmerne.

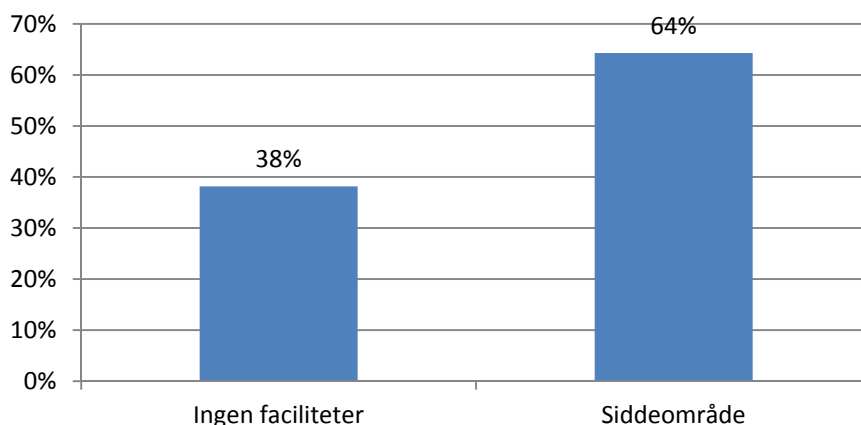
Figur 16. Andel der i høj grad eller meget høj grad vil betegne den aktivitet, de dyrker i foreningen, som en social aktivitet, fordelt på tilgængeligheden af et siddeområde (n=372).

Som det fremgår af Figur 16 er der markant forskel på andelen af medlemmerne, der i høj grad eller i meget høj grad vil betegne den aktivitet, de dyrker i foreningen, som en social aktivitet, afhængig af om der er faciliteter til socialt samvær. Således betegner 73 pct. af de medlemmer, der har adgang til et siddeområde, deres aktivitet som social. Det tilsvarende er tilfældet for 40 pct. af de medlemmer, der dyrker idræt, hvor der ikke er sådanne faciliteter. Det kunne indikere, at de fysiske rammer spiller en rolle for helhedsindtrykket af det sociale liv i og omkring den aktivitet, medlemmerne dyrker i deres respektive foreninger, uden at vi dog kan vide os sikre på, at der er tale om en årsagssammenhæng.

Det er i det hele taget ikke rimeligt at antage, at der er en årsagssammenhæng mellem tilgængeligheden af et siddeområde og hyppigheden af snak mellem medlemmerne i selve aktiviteten eller i omklædningsrummet. Derimod er det mere sandsynligt, at et siddeområde har indflydelse på, hvor ofte medlemmer mødes og snakker sammen før og/eller efter aktiviteten.

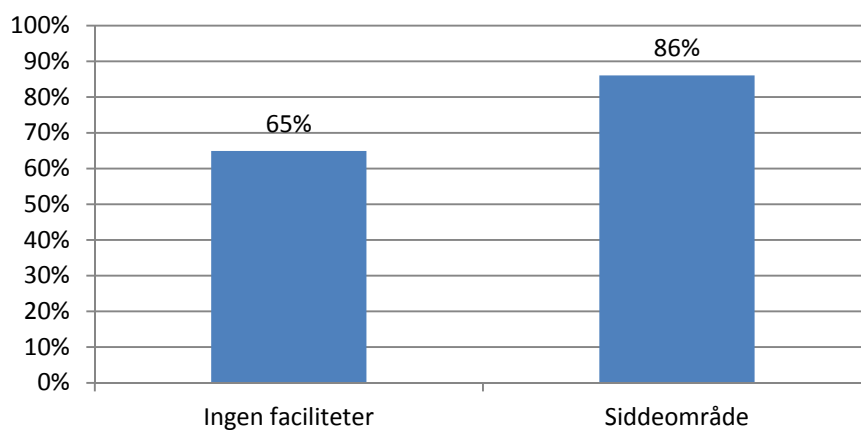
Figur 17. Andel der altid eller ofte mødes og snakker med andre medlemmer før og/eller efter aktiviteten, fordelt på tilgængeligheden af et siddeområde (n=327).

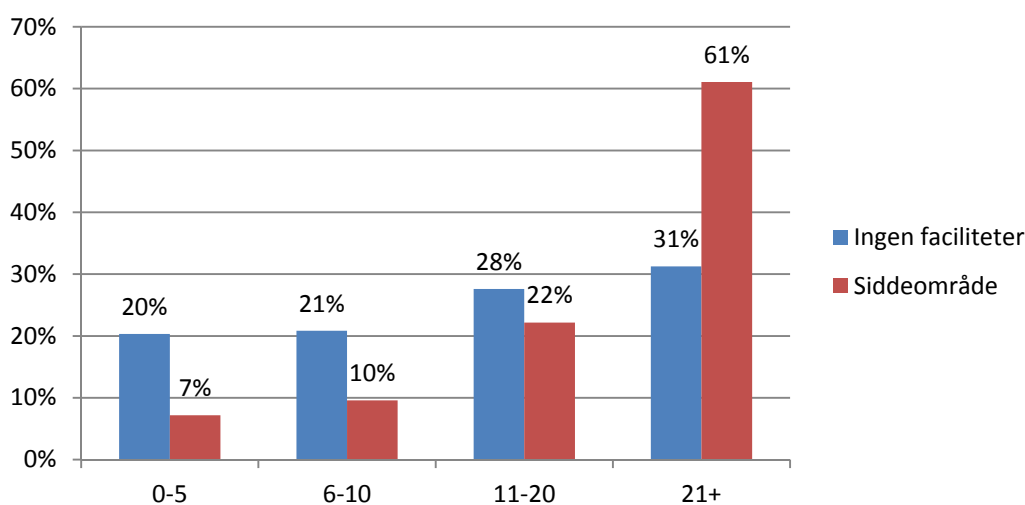
Figur 17 viser da også, at det er en markant højere andel af medlemmerne (64 pct.), der mødes og snakker med andre medlemmer, når de har adgang til et siddeområde, sammenlignet med andelen blandt medlemmer, der ikke har adgang til sådanne faciliteter (38 pct.). Resultatet indikerer på den ene side, at det sociale liv før og efter træning fungerer bedst, når de fysiske rammer er til stede. På den anden side viser de 38 pct., der er sociale før og efter træning trods mangel på faciliteter, at rammerne ikke er altafgørende. Mange medlemmerne er således i stand til at tænke i alternative måder at være sociale med hinanden på, faciliteter eller ej.

Ud over de to ovennævnte resultater, er der også forskelle mellem medlemmer, der har adgang til et siddeområde, og medlemmer, der ikke har det, på dybden og bredden af de relationer, de danner i foreningen.

Figur 18. Andel der har fået nye venner gennem deres deltagelse i foreningen, fordelt på tilgængeligheden af et siddeområde (n=312).

Figur 19. Antal som de enkelte medlemmer skønner at kende i foreningen, fordelt på tilgængeligheden af et siddeområde (n=359).

Når det gælder dybden af relationerne, viser Figur 18, at 86 pct. af de medlemmer, der har adgang til faciliteter til socialt samvær, har fået nye venner gennem deres deltagelse i foreningen. Det er tilfældet for 65 pct. af de medlemmer, der ikke har adgang hertil. Tilsvarende forskelle mellem de to grupper er der, når det gælder bredden af de dannede netværk.

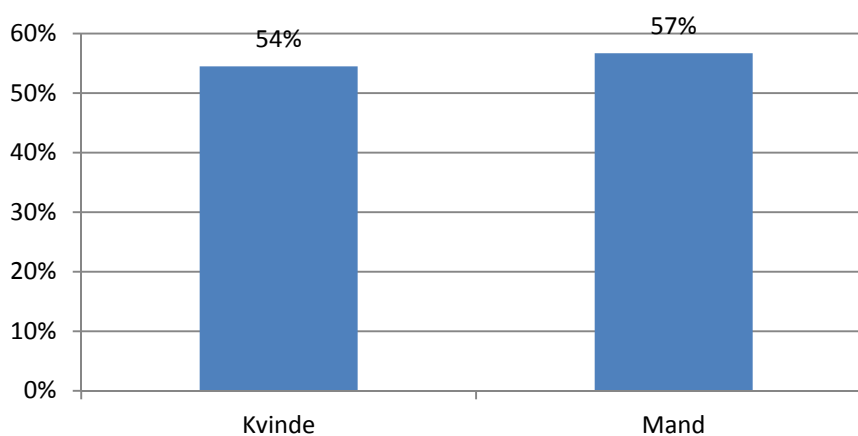
I Figur 19 er der således en klar tendens til, at medlemmer med adgang til faciliteter til socialt samvær danner bredere netværk end de medlemmer, der ikke har adgang hertil. Eksempelvis kender hele 61 pct. af de medlemmer, der har adgang til et siddeområde, mere end 20 andre medlemmer i foreningen. Det er næsten dobbelt så stor en andel som blandt de medlemmer, der ikke har adgang til et siddeområde, hvor 31 pct. kender mere end tyve i foreningen.

I hvert fald tre væsentlige pointer er værd at fremhæve om tilstedeværelsen af fysiske rammer til socialt samvær og forskelle i den sociale kapital. Først viser medlemmernes besvarelser, at næsten alle har adgang til omklædningsrum, der hvor de dyrker deres aktivitet, men at under halvdelen har adgang til siddeområder med borde og stole. Dernæst viser resultaterne, at et udsnit af medlemmerne selv tilskriver de fysiske rammer betydning for deres sociale ageren, men at flertallet er af den modsatte overbevisning. Endelig viser analyserne, at medlemmer, der dyrker deres aktivitet på en lokalitet, hvor der er adgang til et siddeområde, deltager og engagerer sig mere i det sociale liv end medlemmer, der ikke har adgang til et siddeområde.

Social kapital – et spørgsmål om køn?

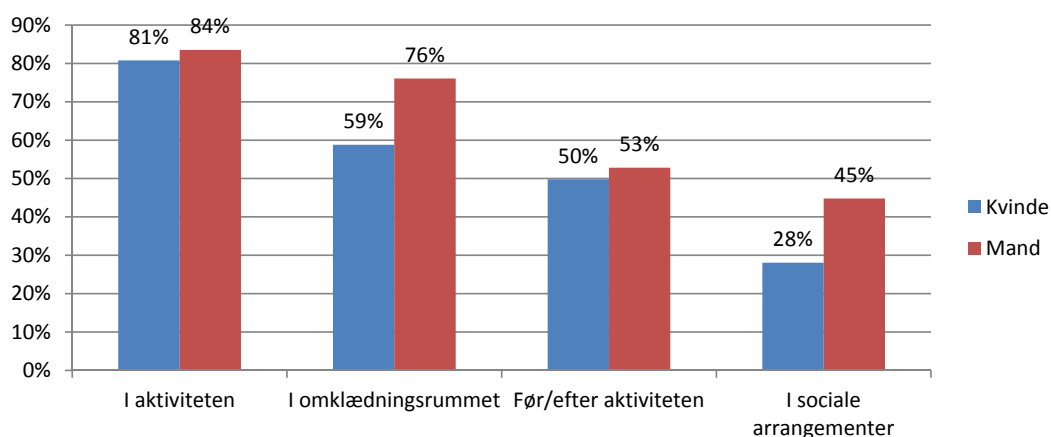
Gymnastik er en af de relativt få foreningsidrætsgrene, hvor der er en markant overvægt af kvindelige medlemmer. Noget som potentielt spiller en rolle for de sociale kvaliteter, da mandlige medlemmer generelt er mere socialt deltagende end kvindelige (Østerlund, 2013). Formålet med dette kapitel er at blive klogere på, om det også er tilfældet inden for gymnastikken og på hvilken måde forskellene kommer til udtryk.

Figur 20. Andel der i høj grad eller meget høj grad vil betegne den aktivitet, de dyrker i foreningen, som en social aktivitet, fordelt på køn (n=365).

Nævneværdig forskel mellem kønnene er der ikke, når det gælder deres vurdering af, hvorvidt den aktivitet, de dyrker i foreningen, er en social aktivitet. Figur 20 viser således, at stort set ligeså stor en andel af kvinderne (54 pct.) som af mændene (57 pct.) i høj grad eller meget høj grad vurderer deres aktivitet til at være en social aktivitet. Det viser, at flertallet af medlemmerne, uanset køn, synes de er en del af noget socialt, men det fortæller ikke noget om medlemmernes eget engagement i det sociale liv, og her er der visse forskelle mellem kønnene.

Figur 21. Andel der altid eller ofte er sociale med andre medlemmer i forskellige sammenhænge, fordelt på køn (n=320-346).

Figur 21 viser i den forbindelse, at mandlige gymnastikmedlemmer generelt er mere deltagende i det sociale liv end kvindelige på tværs af en række forskellige mål. Figuren viser imidlertid også, at forskellene er små, når det gælder det sociale liv i forbindelse med selve aktiviteten og snakken før og/eller efter endt aktivitet. Her er i begge tilfælde kun tre procentpoints forskel mellem kønnene.

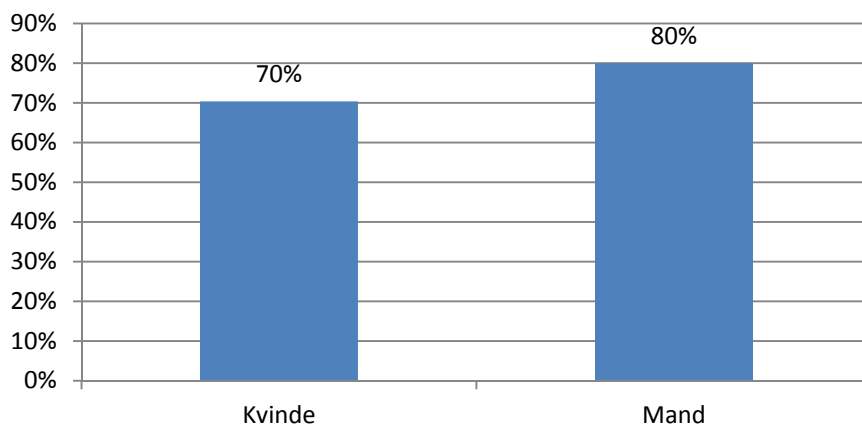
Større forskelle er der, når det gælder snak i omklædningsrummet. Her deltager 76 pct. af mændene mod 59 pct. af kvinderne altid eller ofte. En forskel som opstår uagtet at der ikke er forskel på de to køns adgang til omklædningsfaciliteter. Derimod viser undersøgelsen, at mænd og kvinder i forskellig grad er tilbøjelige til at klæde om i forbindelse med aktiviteten. Således er det godt fire ud af ti kvindelige medlemmer (41 pct.) mod godt en ud af ti mandlige (12 pct.), der som oftest fravælger omklædning i forbindelse med aktiviteten.

Når kvinder er mindre tilbøjelige end mænd til at snakke med andre i omklædningsrummet hænger det med andre ord altovervejende sammen med, at flere kvinder end mænd fravælger omklædning på det sted, hvor deres aktivitet foregår. Blandt de som klæder om altid eller ofte er det således 82 pct. af kvinderne og 86 pct. af mændene, som altid eller ofte snakker med andre medlemmer i omklædningsrummet.

Et andet element i det sociale liv, hvor der er visse forskelle mellem de to køns deltagelse, er, når det gælder de sociale arrangementer i foreningen. 45 pct. af de mandlige medlemmer deltager altid eller ofte i disse arrangementer, mens det blandt de kvindelige medlemmer er

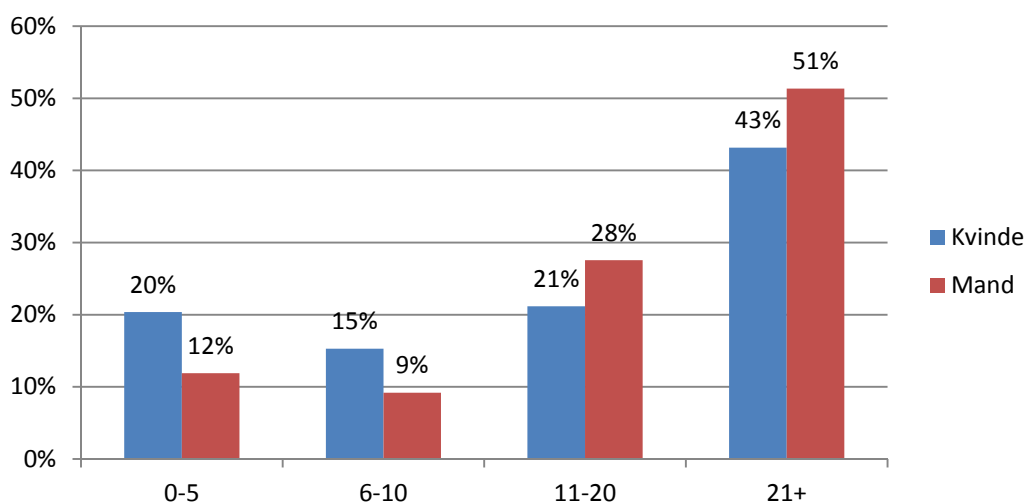
28 pct., som deltager. Der er med andre ord en noget højere andel af mandlige end kvindelige medlemmer, som finder tid til at deltage i fester, foredrag, familiedage, julefrokoster, skiture og lignende sociale arrangementer.

Figur 22. Andel der har fået nye venner gennem deres deltagelse i foreningen, fordelt på køn (n=332).

Ud over forskellige deltagelsesniveauer er der også mindre forskelle på dybden af de sociale relationer, mandlige og kvindelige medlemmer danner i foreningen. I hvert fald viser Figur 22, at det er otte ud af ti mandlige medlemmer mod syv ud af ti kvindelige, der har fået nye venner som følge af deres deltagelse i foreningen. En forskel som potentielt kunne hænge sammen med den større sociale deltagelse blandt mandlige medlemmer.

Figur 23. Antal som de enkelte medlemmer skønner at kende i foreningen, fordelt på køn (n=385).

Den samme kobling er det nærliggende at foretage, når det gælder forklaringen på forskellene i bredden af de dannede netværk i foreningen. I hvert fald viser Figur 23, at knap otte ud af ti mandlige medlemmer (79 pct.) mod knap to tredjedele af de kvindelige (64 pct.) kender mere end ti personer i foreningen.

Samlet set viser dette kapitel, at mandlige medlemmer generelt er mere socialt deltagende og engagerede end kvindelige – også i gymnastikken. Noget som i særlig høj grad kommer til udtryk, når det gælder det sociale samvær i omklædningsrummet og deltagelsen i sociale arrangementer. Ud over de deltagelsesmæssige forskelle er der også en højere andel af mænd end kvinder, som har fået nye venner i foreningen, ligesom mænd typisk kender flere medlemmer i foreningen end kvinder. Til slut er det dog værd at bemærke, at man ikke ud fra tallene kan konkludere, at mænd generelt er sociale, og at kvinder ikke er det. På de fleste parametre er der mindre forskelle, som viser, at lidt flere kvinder end mænd har fravalgt det sociale liv i deres respektive foreninger.

Social kapital – hvad er de afgørende faktorer?

De foregående tre kapitler har vist, hvordan der er forskelle i den sociale kapital som følge af forskelle i aktivitetstypen, de fysiske rammer og mellem kønnene. Dette kapitel tager i forlængelse heraf sigte på at afdække, om de fundne forskellene er udtryk for reelle sammenhænge, eller om der er tale om variationer, der opstår som følge af andre relevante forhold. I den forbindelse bliver en række forhold med potentiel betydning inddraget i analyserne, som samler alle variable i én model. Analysemodellen er tidligere vist som Figur 1, men for overskuelighedens er den gengivet i dette kapitel som Figur 24.

Figur 24. Grafisk illustration af den samlede analysemodel for undersøgelsen.

I den samlede analysemodel indgår, ud over forskelle i aktivitetstypen, de fysiske rammer og køn, andre relevante socioøkonomiske forhold som alder og uddannelseslængde. Dertil kommer variable, som fortæller noget om det enkelte medlems tilknytning til foreningen, herunder hyppigheden af vedkommendes idræts- og konkurrencedeltagelse, varigheden af den enkeltes medlemskab samt hvorvidt vedkommende har barn eller børn i foreningen. Både socioøkonomiske variable og variable for tilhørsforholdet til foreningen viste sig i afhandlingen at have indflydelse på den sociale kapital i idrætsforeninger (Østerlund, 2013).

Som det sidste element indgår variable, der fortæller noget om den enkeltes personlige holdning til det sociale samvær i foreningen med fokus på begrundelser for at fravælge dette. Der bliver i den forbindelse skelnet mellem medlemmer, der fravælger det sociale liv som følge af manglende lyst, og medlemmer, der fravælger det som følge af mangel på tid og overskud.

Holdningsvariable er relevante at inddrage i analysen, fordi fravalget af det sociale liv ikke behøver være resultat af forhold knyttet til foreningen, aktiviteten og de fysiske rammer eller for den sags skyld af socioøkonomiske forhold knyttet til den enkelte og forhold knyttet til tilhørsforholdet mellem det enkelte medlem og foreningen. En lav deltagelse og et lavt engagement i det sociale liv kan potentielt være resultatet af et bevidst fravalg. Den mulighed bliver der taget højde for i analyserne ved at inddrage de to variable, der hører under kategorien 'holdning til det sociale samvær'.

De indikatorer på medlemmernes deltagelse i det sociale liv, der bliver anvendt i analyserne, er de samme, som er blevet introduceret og anvendt i de fire foregående kapitler. Deskriptiv statistik på såvel de afhængige som de uafhængige variable er vedlagt rapporten som bilag (se afsnittet 'Bilag 1 – deskriptiv statistik på afhængige og uafhængige variable').

Resultaterne af de gennemførte regressionsanalyser, som udgør det datamæssige grundlag for analyser og diskussioner i dette kapitel, er samlet i tre tabeller. Tabellerne er vedlagt rapporten som bilag (se afsnittet 'Bilag 2 - regressionsanalyser'). Her skal der blot knyttes den generelle kommentar til tabellerne, at de variable, der er inddraget i analyserne på de fem udvalgte hovedområder, ser ud til at forklare en stor del af variationen i de forskellige mål for den sociale kapital i gymnastikforeninger³. Det er ikke ensbetydende med, at alle relevante forhold med betydning for den sociale kapital indgår i analyserne, men det indikerer, at en række af de væsentligste forhold er inddraget.

I det følgende bliver de vigtigste resultater præsenteret i tekstform, først opdelt på de enkelte hovedområder af forhold med betydning for den sociale kapital, nemlig aktivitetstype, fysiske rammer, tilhørsforhold til foreningen, holdning til socialt samvær og socioøkonomiske forhold. Dernæst bliver der samlet op på resultaterne i et afsnit med analyser og diskussioner på tværs af delområderne.

³ De justerede R²-værdier ligger således mellem 0,23 og 0,50, hvilket betyder at de forklarer mellem 23 og 50 pct. af variationen i de forskellige afhængige variable.

Aktivitetstype

På stort set alle parametre har aktivitetstypen betydning for den sociale kapital. De aktiviteter, der foregår på hold, hvor der er en høj grad af afhængighed medlemmerne imellem, er også dem, der er mest befordrende for medlemmernes sociale deltagelse og engagement. Det gælder på tværs af langt de fleste mål for den sociale kapital, om end sammenhængen er stærkest i forbindelse med de aspekter af det sociale liv, som ligger uden for selve aktiviteten. Hertil hører snakken med andre medlemmer før og/eller efter aktiviteten, dybden og bredden af de sociale relationer og medlemmernes deltagelse i foreningernes demokrati, sociale liv og frivillige arbejde.

Det er imidlertid ikke udelukkende graden af afhængighed, der betyder noget. Selv efter kontrol for graden af afhængighed ligger medlemmer på fitnesshold lavere end medlemmer i de øvrige aktivitetstyper på stort set alle mål for den sociale kapital. Spring og spring-rytme er den aktivitet, der skiller sig mest markant ud fra aktiviteter på fitnesshold. Det gælder i særlig høj grad i relation til medlemmernes deltagelse i foreningernes demokrati, sociale liv og frivillige arbejde. Forskellene manifesterer sig i, at spring eller spring-rytme gymnaster i gennemsnit scorer seksten point højere på indekset for social kapital end de medlemmer, der er aktive på fitnesshold. Det vel at mærke efter kontrol for de øvrige variable, der indgår i analysen.

Rytmegymnaster skiller sig også ud fra aktive på fitnesshold i positiv retning. Mest markante er forskellene i hyppigheden af snak med andre medlemmer i aktiviteten eller i omklædningsrummet. Motionsgymnaster er også mere sociale end medlemmer på fitnesshold. Noget som er særlig udtalt, når det gælder snak undervejs i aktiviteten og deltagelse i foreningens sociale arrangementer. Endelig scorer de medlemmer, der dyrker stavgang, løb og styrketræning, også højere på enkelte sociale parametre end aktive på fitnesshold. Det gælder særligt for deltagelsen i foreningsdemokratiet, hvor stavgang, løb og styrketræning ligger højere end alle andre aktiviteter efter kontrol for de øvrige variable.

Fysiske rammer

De fysiske rammer har samlet set en meget begrænset betydning for den sociale kapital i gymnastikforeninger efter kontrol for de øvrige variables indflydelse. Det gælder i hvert fald, når man som her måler specifikt på tilgængeligheden af omklædningsfaciliteter og siddeområder til socialt samvær. Den mest substantielt interessante – og næppe overraskende – sammenhæng er, at de medlemmer, der har adgang til omklædningsfaciliteter, er mere tilbøjelige til at snakke med andre i omklædningsrummet.

Når det gælder betydningen af et siddeområde, kunne vi umiddelbart forvente, at det ville have positiv betydning for medlemmernes tilbøjelighed til at snakke med andre medlemmer før og/eller efter aktiviteten, hvis de havde adgang til et siddeområde, der hvor de dyrker deres aktivitet. Her viser analyserne imidlertid, at der ingen signifikante sammenhænge er i en statistisk forstand.

Svage positive sammenhænge er der derimod mellem tilgængeligheden af et siddeområde og medlemmernes vurdering af, hvorvidt den aktivitet, de dyrker, er social, og om de snakker med andre undervejs i aktiviteten. Begge sammenhænge er signifikante i en statistisk forstand, men det forekommer rimeligt at stille spørgsmålstegn ved deres substantielle mening. Eksempelvis forekommer det ikke umiddelbart indlysende, at tilgængeligheden af et

siddeområde skulle påvirke medlemmernes tilbøjelighed til at snakke med hinanden undervejs i aktiviteten. Således er der muligvis andre forhold, som ikke indgår i analysen, der kan forklare de lidt overraskende sammenhænge.

Tilhørsforhold til foreningen

Hyppigheden af medlemmernes deltagelse i selve idrætsaktiviteten og i konkurrencer eller opvisninger har begrænset indflydelse på den sociale kapital. Hyppig idrætsdeltagelse er fremmende for deltagelsen i foreningsdemokratiet, men hæmmende for deltagelsen i frivilligt arbejde. Det kunne indikere et tradeoff mellem hyppig idrætsdeltagelse og frivillighed. I den forbindelse er det dog værd at bemærke, at effekterne er relativt svage, og at der derfor i givet fald ikke er tale om noget stort tradeoff.

Svage positive sammenhænge er der mellem konkurrencedeltagelse og deltagelse i sociale arrangementer samt bredden af de netværk, medlemmerne danner i foreningen. Medlemmer, der deltager i konkurrencer eller opvisninger, søger og opnår med andre ord en bredere kontaktholdning i foreningen end medlemmer, der ikke deltager heri.

Fremmende for den sociale deltagelse er også et mangeårigt engagement i foreningen. Jo længere tid som medlem, desto større deltagelse i sociale arrangementer og i foreningernes demokrati, sociale liv og frivillige arbejde. Dertil kommer både en større dybde og bredde i de sociale netværk, som medlemmerne danner i foreningen. Sammenhænge som på en og samme tid vidner om, at social kapital bliver opbygget over tid, og at medlemmer, der er socialt velintegrerede i deres respektive foreninger, er mere tilbøjelige til at forblive medlemmer i en lang årrække.

Det at have barn eller børn, der er aktive i foreningen, er et andet element, der ser ud til fremme den sociale kapital. Mest udtalt er effekten når det gælder engagementet i det frivillige arbejde og i foreningsdemokratiet, men der er også en generel effekt på det sociale engagement. Konkret opbygger medlemmer med barn eller børn i foreningen bredere netværk end medlemmer uden. Sammenlagt scorer medlemmer med barn eller børn i foreningen elleve point højere på indekset for social kapital end medlemmer uden efter kontrol for de øvrige variable.

Holdning til det sociale liv

Medlemmernes tilbøjelighed til at deltage i det sociale liv i deres respektive foreninger hænger ikke overraskende sammen med deres holdning til dette. Såvel mangel på tid og overskud som mangel på lyst til at tage del i det sociale liv har således en negativ effekt på deltagelsen. Sammenligner man eksempelvis de medlemmer, der erklærer sig helt enige i, at de mangler tid og overskud til at deltage i det sociale liv, med dem, der erklærer sig helt uenige, scorer sidstnævnte atten point højere på indekset for deltagelse i det sociale liv. Det tilsvarende tal er tolv, når det gælder mangel på lyst. Der ser med andre ord ud til at være en tæt sammenhæng mellem holdning og handling, når det gælder det sociale liv.

På de fleste mål for den sociale kapital er det mangel på tid og overskud, der har den største indflydelse. Særligt når det gælder den sociale interaktion med andre medlemmer uden for selve aktiviteten, er den negative effekt af mangel på tid og overskud stærkest. Mest markant er den negative effekt af mangel på tid og overskud på medlemmernes tilbøjelighed til at snakke med andre medlemmer før og/eller efter aktiviteten, mens den negative effekt på snak

i aktiviteten og i omklædningsrummet er noget mindre.

Omvendt forholder det sig for mangel på lyst til at være social. Det har den største negative effekt på medlemmernes tilbøjelighed til at snakke med andre i aktiviteten, mens effekten på de øvrige sociale parametre er mindre udtalte.

Socioøkonomiske forhold

Mænd er generelt mere socialt deltagende end kvinder. En mand scorer i gennemsnit seks point højere end en kvinde på det konstruerede indeks for deltagelsen i det sociale liv efter kontrol for de øvrige variable. I og med at indekset går fra nul til hundrede vidner det om en vis forskel mellem kønnene, men samtidig viser det, at en lang række andre forhold er mere væsentlige. Der hvor mændene især skiller sig ud er på en større hyppighed af snak med andre medlemmer i omklædningsrummet og en større deltagelse i foreningernes sociale arrangementer.

Visse forskelle er der også som følge af alder. Særlig stærk er effekten af alder på medlemmernes deltagelse i det sociale liv og det frivillige arbejde. I begge tilfælde er den yngste aldersgruppe, bestående af de 16-30-årige, den mest deltagende gruppe, mens deltagelsen er lavere i de øvrige aldersgrupper. Tendensen ser ud til at være, at deltagelsen falder med stigende alder. Eneste signifikante undtagelse finder vi, når det gælder snak i omklædningsrummet, hvor sammenhængen er den omvendte og hvor den yngste aldersgruppe derfor er den mindst deltagende, mens den ældste aldersgruppe er den mest deltagende.

Uddannelseslængde har stort set ingen effekt på den sociale kapital. Kun i forhold til vurderingen af gymnastik som en social aktivitet er der en signifikant effekt af uddannelseslængde – og den er negativ i den forstand, at jo højere uddannelse, desto mindre social vurderer medlemmerne den aktivitet, de dyrker i foreningen.

Opsamling på tværs – hvad er de afgørende faktorer?

Resultaterne viser med al ønskelig tydelighed, at den sociale kapital i idrætsforeninger er bestemt af et komplekst samspil mellem en række forskellige forhold, som knytter sig til forening og aktivitet på den ene side, medlemmet på den anden og, mellem disse to yderpunkter, medlemmets tilhørsforhold til foreningen og aktiviteten.

Figur 25. Grafisk illustration af de væsentligste forhold med betydning for den sociale kapital.

Figur 25 fremstiller grafisk de væsentligste forhold med betydning for den sociale kapital, opdelt på de tre ovennævnte områder, nemlig forening og aktivitet, medlem og tilhørsforhold. Når det gælder forening og aktivitet, så viser resultaterne, at graden af afhængighed og forpligtelse mellem medlemmerne i en aktivitet har betydning uden for aktiviteten, herunder på medlemmernes deltagelse i andre sider af foreningslivet. Det kunne indikere, at den udvikling, som vi ser i mange gymnastikforeninger, hvor fleksibelt organiserede fitnessaktiviteter kommer til at fylde gradvist mere, vil have en negativ effekt på medlemmernes deltagelse og engagement i deres respektive foreninger og dermed på den sociale kapital.

Samtidig viser analyserne, at det ikke alene er graden af afhængighed mellem medlemmerne, som har betydning, men at andre substantielle forskelle mellem fitnessaktiviteter og klassiske æstetiske gymnastikaktiviteter ikke lader sig indfange heraf. Dertil kunne høre forskelle i den konkrete organisering af aktiviteterne, kulturforskelle og traditioner samt meget andet, som det ikke er muligt at afdække inden for rammerne af denne rapport. Vigtigt er det i denne sammenhæng, at mange af forskellene mellem aktiviteterne består selv efter kontrol for medlemssammensætning og personlige holdninger til det sociale samvær. Det viser, at det ikke alene er et mindre udtalt ønske om socialt samvær blandt eksempelvis medlemmer på fitnesshold sammenlignet med spring-rytme gymnaster, der kan forklare forskelle i medlemmernes sociale deltagelse og engagement. Der ligger noget andet i selve aktiviteten, som påvirker den sociale kapital.

På trods af markante forskelle mellem aktiviteterne er det ikke ligegyldigt hvilken indstilling, medlemmerne går ind til det sociale samvær i deres respektive foreninger med. De medlemmer, der mest udtalt mangler tid og overskud samt lyst til at deltage i det sociale liv er også mindre tilbøjelige til at deltage. Interessant – og måske også logisk – er det i den forbindelse, at tid og overskud især er en barriere for deltagelse i det sociale liv uden for selve aktiviteten, mens lyst i særlig høj grad er det for det sociale samvær i aktiviteten. Mangel på tid og overskud hindrer således ikke medlemmer i at være sociale undervejs i aktiviteten. Det er samværet før og efter, de mangler overskud til. Mangel på lyst, derimod, gør at medlemmerne er mindre tilbøjelige til at snakke med andre i selve aktiviteten.

I forhold til de socioøkonomiske forhold bekræfter analyserne de tendenser, som vi finder generelt i foreningslivet til, at yngre mandlige medlemmer er de mest deltagende og engagerede i foreningernes sociale liv (Østerlund, 2013). Man kan på den baggrund konkludere, at det enkelte medlems tilbøjelighed til at engagere sig i det sociale liv på et individniveau bliver bestemt i et samspil mellem deres nuværende livssituation eller livsfase og den holdning, de går ind til det sociale samvær med.

Mellem forhold knyttet til forening og aktivitet på den ene side og forhold knyttet til medlemmet på den anden, har en række forhold knyttet til tilhørsforholdet mellem medlem og forening betydning for den sociale kapital. I tråd med generelle analyser af foreningslivet, finder vi også i gymnastikforeninger, at det har positiv betydning at have været medlem af en forening i mange år samt at have barn eller børn, der er aktive i foreningen (Østerlund, 2013). Det viser, at et medlems sociale deltagelse og engagement ikke kun er bestemt af enten forhold knyttet til foreningen eller forhold knyttet til medlemmet. Varighed af medlemskab og familiemæssigt engagement i foreningen er også vigtigt.

Social kapital – hvori består den i gymnastikken?

Efter at have identificeret de væsentligste forhold med betydning for den sociale kapital i gymnastikforeninger i det foregående kapitel af rapporten, bliver dette fokus nu suppleret med en målsætning om at blive klogere på, hvori det sociale i gymnastikken består set gennem medlemmernes beskrivelser heraf. Medlemmerne er i den forbindelse blevet stillet tre åbne spørgsmål om det sociale liv i deres respektive foreninger og den rolle, det spiller for dem. Svarene på disse spørgsmål danner baggrund for diskussionerne og konklusionerne i dette kapitel.

Det første spørgsmål følger umiddelbart efter et lukket spørgsmål om, i hvor høj grad medlemmerne vil vurdere den aktivitet, de dyrker i foreningen, som en social aktivitet. De bliver i den forbindelse bedt om kort at begrunde deres svar, og det er de begrundelser, der bliver inddraget. Det andet spørgsmål handler om, hvilken rolle det sociale liv spiller for, at medlemmerne fortsat er aktive (nuværende medlemmer) henholdsvis ikke længere er aktive (frafaldne medlemmer) i deres respektive foreninger. Det tredje spørgsmål lægger op til, at medlemmerne frit kan bidrage med deres kommentarer til det sociale liv i deres respektive foreninger og deres egen deltagelse heri. Tilsammen giver medlemmernes besvarelser af de tre spørgsmål et solidt indblik i, hvori det sociale i gymnastikken består set gennem medlemmernes øjne.

Medlemmernes beskrivelser af det sociale ved gymnastikken koncentrerer sig om mange af de forhold, der er blevet behandlet i rapporten hidtil. Det gælder eksempelvis for snak i og udenfor aktiviteten, dannelse af nye venskaber, holdaspektet i aktiviteten og den gensidige forpligtelse samt det mangeårige medlemskab. Derudover nævner medlemmerne vedligeholdelse af eksisterende venskaber og den fælles livssituation blandt udøverne – eller modsat samværet på tværs af sociale skel – som begrundelser for, hvorfor de finder, at den aktivitet, de dyrker, er social.

Opsamlende knytter langt størstedelen af de forhold, som gør, at hovedparten af gymnasterne ser den aktivitet, de dyrker i foreningen, som en social aktivitet, an til følgende hovedoverskrifter:

- Snak og samvær i aktiviteten
- Snak og samvær udenfor aktiviteten
- Vedligeholdelse af venskaber
- Dannelse af nye venskaber
- Holdaspektet i aktiviteten
- Forpligtelse over for andre medlemmer
- Den fælles livssituation
- Samvær på tværs af sociale skel
- Mangeårigt samvær med de samme mennesker

I Tabel 6 er der, under hver af de ni hovedoverskrifter, lagt citater ind, som samler op på nogle af de aspekter, medlemmerne fremhæver som afgørende for, at de ser gymnastik som en social aktivitet. Mange medlemmer fremhæver flere aspekter af det sociale i deres besvarelser, og derfor går flere af citaterne på tværs af mere end et hovedområde. Kategoriseringerne er

således ikke entydige, men de giver et indblik i, hvad medlemmerne har lagt vægt på inden for hver af hovedoverskrifterne.

Tabel 6. Citater som samler op på de aspekter, der, set ud fra et medlemsperspektiv, udgør det sociale i gymnastikken.

SNAK OG SAMVÆR I AKTIVITETEN

"Der er mulighed for at tale med de andre gymnaster mellem øvelserne."

"Gymnastik er socialt idet der skabes et fællesskab på holdet. Man er fælles om at skabe et program og man arbejder ofte sammen med andre under en træning, griner og har det sjovt sammen. Man bakker hinanden op."

"Det er hyggeligt at have nogen at snakke med, når man går stavgang."

SNAK OG SAMVÆR UDENFOR AKTIVITETEN

"Foreningsidræt er en social aktivitet, idet det ofte foregår i nærområdet med naboer, venner osv. Det er uforpligtende samvær, hvor formålet er gymnastik, men hvor det i lige så høj grad er hygge efter endt udøvelse."

"Der er god mulighed for snak med de øvrige deltagere – derudover drikker vi kaffe ude i det fri ca. én gang om måneden – vi holder privat juleafslutning og sommerafslutning og er ude at spise sammen ca. to gange om året."

"Stort set hele holdet sidder sammen efter træningen og snakker. Også bad og omklædning efter træningen styrker det sociale sammenhold."

VEDLIGEHOLDELSE AF VENSKABER

"Vi er nogle piger der kender hinanden og vi mødes der, men det ville ikke for mit vedkommende have nogen indflydelse mere, da jeg nu taler med dem jeg kender."

"Gik til gymnastik med 2-3 veninder."

"Har veninder på holdet, og vi samles altid i cafeteriaet efter gymnastik."

DANNELSE AF NYE VENSKABER

"Gymnastikken er en social aktivitet for mig, fordi jeg vil betegne mine holdkammerater som værende veninder også."

"Der opstår gode venskaber og uformel snak. Det er et trykt forum at være i."

"Fordi det er en måde at se veninderne på. Man holder sammen og får nye bekendtskaber."

HOLDASPEKTET I AKTIVITETEN

"Fordi vi bruger hinanden i træningen. Vi er hinandens sparringspartnere."

"Fordi det er holdsport, og vi træner mange sammen."

"Vi hygger og snakker – det er jo en holdsport."

FORPLIGTELSE OVER FOR ANDRE MEDLEMMER

"Vi er dybt afhængige af hinanden i konkurrencesport. Både fordi det kræver et bestemt antal gymnaster at kunne stille op til konkurrencer, og fordi det er svært at have en god træning, hvis man mangler blot én."

"Det er det sociale der driver mig afsted. Jeg kan godt lide, at der er nogen der forventer, at jeg kommer hver onsdag, og hvis jeg ikke har været der, spørger de til om jeg har været syg el.lign."

"Vi holder øje med hinanden, og "skal" stå til ansvar ved fravær :-)"

DEN FÆLLES LIVSSITUATION

"Da det er motionister i en moden alder snakker vi meget, danser og griner."

"Samler en ældregruppe, der ud over gymnastik har megen fornøjelse af hinandens samvær."

"Jeg går på et hold med de samme mennesker og typer som mig."

SAMVÆR PÅ TVÆRS AF SOCIALE SKEL

"Det er total samvær mellem alle aldre, virkelig socialt og hyggeligt samvær. Man hjælper hinanden og er sammen om at komme igennem de forskellige øvelser og derefter prøver. Der er grin og snak blandt alle."

"Rytmeprogram med stor aldersspredning ca. 35 til 84 (egen alder)."

"Vi mødes mange 'quinder' på tværs af alder og interesser."

MANGEÅRIGT SAMVÆR MED DE SAMME MENNESKER

"Vi har kendt hinanden gennem mange år, og så får vi vendt verdenssituationen, det kan være f.eks. sport, politik og bøger."

"Jeg træner sammen med andre gymnaster, som jeg har kendt siden jeg var 12-20 år. Nogle har jeg sprunget sammen med, andre været mine trænere, en enkelt har jeg selv trænet og resten har jeg gået på hold med siden jeg var 20 år. Så vi kender hinanden rigtig godt, og det i sig selv gør, at når vi mødes for at træne eller lave opvisninger, så mærkes sammenholdet og kendskabet til hinanden via vores fælles sociale aktivitet / fælles omdrejningspunkt = glæde og passion for gymnastikken og det at bevæge sig."

"Det gymnastikhold jeg gik på, bestod af damer, der havde gået på det samme gymnastikhold i mange år. De prioriterede derfor også sociale aktiviteter i løbet af året, som f.eks. julehygge og et afsluttende arrangement med spisning og modeopvisning."

Medlemmernes svar viser med al ønskelig tydelighed, at det sociale i gymnastikken ikke er noget entydigt. Det sociale ligger blandt andet i snakken og samværet i og udenfor aktiviteten, uagtet om det er samvær på tværs af sociale skel eller samvær med mennesker i samme livssituation. De sociale netværk og fællesskaber, som opstår, vokser sig ofte stærkere over en årrække gennem det regelmæssige møde, hvor medlemmerne dyrker samværet i forbindelse med den aktivitet, de har en fælles interesse for. Samværet breder sig i nogle tilfælde ud over aktiviteten og kommer til at handle om andet og mere end gymnastik.

Det sociale er også venskaber. Det gælder på den ene side dem, medlemmerne tager med sig ind i foreningen og vedligeholder ved at mødes regelmæssigt. I så fald dyrker medlemmerne primært samværet i mindre grupper med mennesker, de kendte, inden de meldte sig ind i foreningen. På den anden side er der også de venskaber, som opstår gennem mødet i foreningen, og som implicerer en åbenhed over for nye mennesker. Nogle medlemmer dyrker udelukkende en af disse former for venskaber, men der er også en del, som kombinerer vedligeholdelsen af eksisterende venskaber med dannelsen af nye.

Endelig er der et element i det sociale, som muligvis nok knytter an til snak, socialt samvær og venskaber, men som mere snævert hænger sammen med aktiviteten. Det handler om holdaspektet i mange gymnastikaktiviteter. Flere medlemmer beskriver, hvordan holdelementet i sig selv gør, at de opfatter den aktivitet, de dyrker i foreningen, som en social aktivitet. Tæt hertil knytter sig den fælles afhængighed, som flere af gymnastikaktiviteterne fordrer af deltagerne, fordi aktiviteten ikke fungerer optimalt med mindre alle på holdet er til stede.

Følelsen af at være en del af et hold og den afhængighed, aktiviteten i nogle tilfælde fordrer mellem medlemmerne, er for mange medlemmer i sig selv et element i deres forståelse af det sociale. Det gælder uanset om der til samværet i forbindelse med aktiviteten knytter sig en social interaktion bestående af snak og socialt samvær enten i aktiviteten eller før og efter.

Selv om hovedparten af medlemmerne i gymnastikforeninger overvejende finder, at den aktivitet, de dyrker i foreningen, er en social aktivitet, så er der også medlemmer, som slet ikke eller i begrænset grad synes dette. Blandt sidstnævnte gruppe kan begrundelserne, på samme måde som for den førstnævnte gruppe, passes ind under nogle hovedoverskrifter. Det drejer sig om følgende:

- Manglende social interaktion
- Fokus på aktivitet og motion
- Aktivt fravalg
- Aktiviteten indbyder ikke til det
- Der bliver ikke lagt op til det
- Dårlige faciliteter

Tabel 7 samler op på nogle af de væsentligste og mest sigende citater inden for hver af de seks hovedoverskrifter. Som det var tilfældet i Tabel 6, er der også i Tabel 7 citater, der breder sig over flere emner, som knytter sig til mere end én af hovedoverskrifterne. Det afspejler kompleksiteten i flere af medlemmernes begrundelser.

Tabel 7. Citater som samler op på de aspekter, der, set ud fra et medlemsperspektiv, gør at gymnastikken for dem ikke er social.

MANGLENDE SOCIAL INTERAKTION

"Man kom, lavede Power-gym, sagde farvel og gik derefter hjem."

"Kvinderne taler ikke sammen, hilser ikke engang når de kommer og efter aktiviteten går de bare hjem. Kunne tænke mig at det var mere hyggeligt."

"Vi er fælles om aktiviteten. Vi hilser på hinanden og snakker ganske lidt under omklædning. Vi kender ikke hinandens navne med mindre, vi kender hinanden fra andre sammenhænge."

FOKUS PÅ AKTIVITET OG MOTION

"Gør det udelukkende for motionens skyld."

"Jeg kommer for at dyrke motion – ikke snakke."

"Aktiviteten er det primære."

AKTIVT FRAVALG

"Jeg kommer, udfører et stykke arbejde som jeg godt kan lide for foreningen, og jeg tager direkte hjem efterfølgende. Jeg ser ingen fra foreningen privat og sådan kan jeg godt lide det. Jeg bryder mig ikke om at blive inviteret til fest i foreningen eller til spisning efter forårsopvisning. Indimellem føler jeg, det er pinligt igen at takke nej..."

"Jeg deltog i mor/barn for en del år siden og havde ikke brug for den sociale del i den forbindelse."

"Der er altid mulighed for at samles efter træning. Det er helt frivilligt og jeg deltager af og til, men det er ikke noget, jeg vægter højt."

AKTIVITETEN INDBYDER IKKE TIL DET

"Det er et hold, hvor man deltager, men ikke har øvelser hvor man samarbejder."

"Individuel træning med plads til hjælp til selvhjælp."

"Pilates indbyder ikke til meget snak undervejs."

DER BLIVER IKKE LAGT OP TIL DET

"Ingen tiltag til sociale aktiviteter."

"Der er ikke lagt op til noget socialt liv. Jeg mødes en halv time før gymnastikken og hygger lidt med en 'gammel' gymnastikveninde."

"Jeg kendte ingen på holdet og kom heller ikke til det gennem sæsonen."

DÅRLIGE FACILITETER

"Gymnastiksalen er ikke et sted man kan få lyst til at være mere end nødvendigt. Der er beskidt og for koldt. Badefaciliteterne er ikke så voksne mennesker vil bruge dem. Svært at få nogen samvær i de omgivelser. Kort sagt, så jagter vi hjem."

"Der mangler plads til at hygge / snakke efter omklædning."

"Vi mødes ind imellem privat men der er bestemt intet der opfordrer til social aktivitet i en nedslidt og dårligt rengjort gymnastiksal. Det er under al kritik og faktisk fantastisk at man bliver ved at komme trods de dårlige forhold."

Når medlemmerne beskriver, hvorfor de ikke oplever gymnastik som en social aktivitet, er svarene i et vist omfang modsatrettede af beskrivelserne i Tabel 6. Flere medlemmer fremhæver således en oplevet mangel på snak og socialt samvær i forbindelse med aktiviteten. Et socialt samvær som mange medlemmer fandt afgørende for deres vurdering af den aktivitet, de dyrker i foreningen, som en social aktivitet.

Nogle medlemmer begrundet fraværet af snak og socialt samvær mellem medlemmerne med, at aktiviteten ikke indbyder til det – i nogle tilfælde fordi der er tale om individuel træning, mens der i andre tilfælde er tale om holdaktiviteter, som ikke fordrer samarbejde mellem medlemmerne. Ud over at aktiviteten for nogle spiller en rolle for fraværet af socialt samvær, er der også medlemmer, som beskriver, at der bare ikke bliver lagt op til socialt samvær i foreningen. De oplever ikke, at der bliver taget initiativer til sociale aktiviteter, eller at der er et socialt liv i forbindelse med aktiviteten.

Aktiviteten og det sociale liv i forbindelse hermed er vigtigt for mange medlemmer, men der er også flere medlemmer, som ganske enkelt konstaterer, at de aktivt har fravalgt det sociale liv. Det gælder for nogle, fordi de udelukkende ønsker at dyrke aktiviteten og få motion, uden at de behøver forpligte sig på at deltage i det sociale. Andre konstaterer, at de bevidst har fravalgt det sociale liv, fordi de ikke oplever et behov for det, eller fordi de ikke vægter det højt.

Endelig er der medlemmer, som fremhæver de fysiske rammer om aktiviteten og det sociale samvær som en barriere. Det gælder for fraværet af faciliteter til socialt samvær, men også for kvaliteten af de faciliteter, der er til rådighed. Enkelte medlemmer beskriver i den forbindelse, hvordan faciliteterne er af en standard, som gør, at de ikke har lyst til at opholde sig i de pågældende haller længere end højst nødvendigt. Svarene viser, at selv om tilstedeværelsen af fysiske rammer til socialt samvær ikke generelt ser ud til at spille nogen væsentlig rolle for medlemmernes deltagelse i det sociale liv, så er der medlemmer, for hvem det spiller en afgørende rolle.

Desuden er det værd at bemærke sig, at kvaliteten af faciliteterne spiller en rolle for nogle medlemmers tilbøjelighed til at deltage i det sociale liv. Det er for dem ikke nok, at der er faciliteter til socialt samvær – de skal være af en vis standard for, at de ønsker at benytte dem. Det er en faktor, som ikke er blevet inddraget i de hidtidige analyser, men som måske kan være med til at nuancere den tidligere konklusion om, at de fysiske rammer i bedste fald har en begrænset indflydelse på den sociale kapital.

Medlemmernes beskrivelser underbygger på mange måder konklusionen om, at den sociale kapital i gymnastikforeninger udgør et komplekst samspil mellem en række forskellige forhold knyttet til foreningen og aktiviteten, medlemmet og til tilhørsforholdet mellem medlemmet og foreningen. Beskrivelserne er ydermere med til at underbygge gyldigheden af den samlede analyse af social kapital i gymnastikforeninger, fordi medlemmernes egne beskrivelser overvejende samler sig om elementer, der er blevet inddraget i de hidtidige analyser i rapporten. Det endda til trods for, at medlemmernes egne beskrivelser af det sociale liv er placeret forud for de lukkede spørgsmål om det sociale liv og betydningen heraf i spørgeskemaet.

Til sidst i spørgeskemaet bliver medlemmerne bedt om at beskrive, hvilken rolle det sociale liv spiller for, at de fortsat dyrker idræt i foreningen (nuværende medlemmer) eller ikke længere er aktive (frafaldne medlemmer). For begge grupper varierer svarene fra *"intet"* til *"alt"*, hvilket afspejler den store forskellighed blandt medlemmerne, når det gælder deltagel-

sen i det sociale samvær og holdningen til det. Nogle angiver procenttal og skriver eksempelvis "ca. 70%" eller "50%", mens andre skriver "delvis", "en hel del" eller lignende.

Det er især nuværende medlemmer, der angiver, at det sociale har betydning for deres fortsatte engagement i foreningen. En del medlemmer beskriver i den forbindelse, hvordan det sociale element i aktiviteten adskiller den idræt, de dyrker i foreningen, fra at gå i motionscenter eller til fitness. Et medlem skriver eksempelvis, at: "*Det sociale er for mig lige så vigtigt som gymnastikken. Derfor ville det ikke passe til mig at møde op i en fitnesskæde med tilfældige mennesker hver gang*", og et andet medlem supplerer: "*Det er en vigtig del af foreningslivet og en af årsagerne til at jeg vælger foreningsidræt frem for idræt i motionscenter, hvor holdånden ikke findes på samme måde.*" I deres optik knytter det sociale sig både til foreningsrammen, som de associerer med socialt samvær, og til den konkrete aktivitet, de dyrker i foreningen.

Modstillingerne af foreningsidræt og kommerciel idræt samt holdbaseret gymnastik og individuel fitness bygger dog for langt de flestes vedkommende på en forestilling om, hvordan det ville være at dyrke idræt i et kommercielt fitnesscenter, da de ikke underbygger deres beskrivelser med førstehåndserfaringer. Citaterne vidner om, at forestillingen om den sociale foreningsidræt og den asociale kommercielle idræt trives i bedste velgående – i hvert fald blandt medlemmer af gymnastikforeninger. Udsagnene rejser en interessant diskussion om betydningen af den organisatoriske ramme kontra betydningen af aktiviteten og dens konkrete organisering. En diskussion der dog ikke er tilstrækkeligt empirisk grundlag for at forfølge inden for rammerne af rapporten.

Relativt få af de frafaldne medlemmer angiver, at det sociale liv – eller manglen på samme – har spillet en afgørende rolle for, at de ikke længere dyrker idræt i deres respektive foreninger. De angiver i stedet praktiske årsager, så som at instruktøren er stoppet, deres hold er ophørt, aktiviteten er flyttet til en ny lokalitet, der ligger længere væk, eller til et andet tidspunkt, der ikke passer ind i deres hverdagsliv. Dertil kommer begrundelser knyttet til medlemmernes fysik eller en decideret skade, der er opstået, eller til logistiske forhold, herunder tidsmæssige og prioriteringsmæssige hensyn.

Kort opsummeret ser det med andre ord ud til, at det sociale kan betyde både meget og lidt for fastholdelsen af medlemmer i gymnastikforeninger. Mange nuværende medlemmer tillægger det sociale stor betydning for deres fortsatte tilknytning til gymnastikken. Omvendt er det ikke særlig udbredt blandt frafaldne medlemmer at tilskrive det sociale liv – eller manglen på samme – en betydningsfuld rolle for, at de er ophørt med at dyrke idræt i foreningen. De angiver i stedet overvejende praktiske og logistiske årsager knyttet til enten foreningen og aktiviteten eller deres egen personlige situation og hverdagsliv som de primære årsager til, at de har meldt sig ud af deres respektive foreninger.

Som et sidste element i spørgeskemaet fik medlemmerne mulighed for at fremkomme med yderligere kommentarer til det sociale liv i foreningen. Der er ikke så meget nyt i medlemmernes beskrivelser, men dog to væsentlige, nye elementer, som kommer til udtryk.

Det første element drejer sig om nærheden til foreningen og den aktivitet, medlemmerne dyrker. Et medlem beskriver eksempelvis, hvordan afstanden til foreningen er en barriere for deltagelsen i det sociale: "*Jeg bor ikke i foreningens lokalområde og deltager derfor ikke i foreningens øvrige arrangementer.*" En anden har den samme oplevelse, om end med modsat fortegn: "*Min oplevelse er, at sammenhold gennem en årrække og bopæl i området gør*

stærk i foreningsarbejde.” Udsagn som kunne indikere, at afstand til foreningen og lokalsamfundstilknytning spiller en rolle for nogle medlemmer.

Det andet element handler om, at en for stærk fokusering på det sociale liv i en aktivitet kan virke afskrækkende på de medlemmer, som ikke søger det sociale samvær, og som ikke har noget ønske om at deltage heri. En skriver i den forbindelse: *”Jeg synes der kan gå for meget hyggesnak i det, medlemmerne imellem. Derfor deltager jeg ikke. Jeg kommer for at få mig rørt.”*. En anden supplerer: *”Det sociale liv i foreningen spiller ingen rolle for mig. Jeg har ikke andet end foreningen til fælles med de andre medlemmer, så det giver sig selv. Jeg har ikke lyst til tvangs-socialisering, og jeg får mine sociale behov dækket andre steder.”*

I samme boldgade giver et tredje medlem udtryk for en tilfredshed med, at vedkommende kan fravælge det sociale samvær: *”Jeg synes det er ok som det er – man kan være aktiv og dyrke det sociale, hvis det er det man vil, og man kan også lade være, og det passer mig rigtig godt, at det er således. Jeg ønsker ikke et påtaget socialt arrangement, det er ikke derfor jeg dyrker motion.”*

Samlet set viser citaterne, at det sociale samvær bliver oplevet som godt og meningsfuldt af mange, men at der også er medlemmer, som potentielt ville forlade foreningen, hvis ikke de havde mulighed for at dyrke deres aktivitet uden at interagere socialt med andre medlemmer. Det sidste citat, hvor et medlem angiver, at han har det godt med, at han kan vælge det sociale samvær fra, illustrerer, at man som medlem i en gymnastikforening godt kan dyrke sin aktivitet uden at engagere sig i andre dele af foreningslivet, herunder det sociale samvær. En mulighed som flere medlemmer benytter sig af, og som givetvis har sin berettigelse, hvis der skal være plads til alle i foreningslivet. Blot gør denne form for medlemskab op med den klassiske, retoriske kobling mellem medlemskab af en forening på den ene side og socialt samvær, forpligtende fællesskaber og fælles ansvar for foreningens drift på den anden.

Perspektiver for den sociale kapital i gymnastikforeninger

”Det var jo sådan lidt det, alle elskede at hade. Fordi det var sådan en ’tag-og-smidvæk’-træningsform’, som man sagde. Man havde ingen kontakt til de andre under træningen. Man gik ind på gulvet og stillede sig på sin plads, og så gik man igen, når timen var slut. Og det var ikke det, vi forstod ved foreningskultur i DGI.

Paradokset var jo, at vi sloges mest med vores egne [foreninger, red.]. For det [aerobic, red.] var jo i foreningskulturen allerede. Og jeg tror også, at det handlede om at være med på ’beatet’ – altså man ville gerne have det i lokalforeningerne. Og folk strømmede jo til. Lige pludselig var der jo 50 på et hold, hvor der tidligere var 15. Og det er altså sjovere at være frivillig foreningsleder, når der er mange frem for få. Og sådan var der jo mange ting, der bar det frem. Vi sloges med mange fordomme i nogle år og brugte meget krudt på at argumentere for aerobic’ens berettigelse internt.” (Kirkegaard, 2012: 25-26).

Ovenstående citat stammer fra Kasper Lund Kirkegaards analyse af gymnastikkens placering i en sundheds- og fitnesskultur. Det er det tidligere medlem af både DDGU’s og DGI’s

gymnastikudvalg, Ingeborg Moritz Hansen, som i citatet indrammer holdningen til aerobic i de pågældende udvalg, mens hun var medlem. Hun italesætter ligeledes det dilemma, som DDGU og senere DGI stod i på daværende tidspunkt. På den ene side var der mange internt i DDGU og DGI, der ikke så aerobic som en aktivitet, der var tilstrækkelig social til at indgå i foreningsidrættens aktivitetsudbud. På den anden side viste erfaringer fra lokale foreninger, at der var en efterspørgsel efter aerobic i befolkningen.

Hele diskussionen og processen omkring aerobic udgør på mange måder startskuddet til den situation, vi har i dag, hvor DGI Gymnastik siden 2011 har heddet DGI Gymnastik & Fitness, og hvor fitnessaktiviteter gradvist er kommet til at fylde mere i lokale gymnastikforeninger. Således har de fleste gymnastikforeninger i dag, ved siden af klassiske æstetiske gymnastikaktiviteter som springgymnastik og rytmegymnastik, fitnessaktiviteter som aerobic, Zumba, Crossgym, yoga, pilates og lign. på programmet. Et skifte der er helt i tråd med det øgede fokus i DGI på at tilbyde danskerne den form for idræt eller motion, de efterspørger, uagtet aktiviteterens iboende sociale og demokratiske kvaliteter – eller mangel på samme.

Fitnessaktiviteters sociale kvaliteter bliver som oftest omtalt i mindre flatterende vendinger end det, man kan karakterisere som 'klassiske' foreningsaktiviteter, uden at det hidtil er foregået på et særlig oplyst grundlag (Jensen, 2006; Kirkegaard, 2011). Med analyserne i denne rapport, har vi fået et mere sikkert empirisk grundlag for at betegne fitnessaktiviteter som mindre sociale end andre foreningsidrætsgrene og aktivitetstyper inden for gymnastikken. Medlemmer, der dyrker fitness, er mindre socialt deltagende og engagerede end medlemmer, der dyrker klassisk æstetisk gymnastik, eller for den sags skyld medlemmer i foreninger med fodbold, håndbold, cykling og tennis på programmet.

Det kunne med andre ord se ud til, at foreningsidrætten generelt og gymnastikken specifikt står i en situation, hvor den oplever et tradeoff mellem maksimering af medlemstal og maksimering af social kapital. Fleksibelt organiserede fitnessaktiviteter møder en efterspørgsel i befolkningen og skaber fremgang i medlemstallet, men øger samtidig andelen af medlemmer, som enten slet ikke eller i begrænset grad involverer sig i andre sider af foreningslivet, herunder det sociale liv, demokratiet og det frivillige arbejde.

Med udgangspunkt i dette tradeoff er formålet med Tabel 8 at opstille en række mulige implikationer ved to potentielle målsætninger, DGI Gymnastik & Fitness kan vælge at arbejde hen imod. Den første målsætning handler om maksimering af medlemstal. Det væsentligste er i den forbindelse at tiltrække nye målgrupper til foreningslivet ved at have plads til de former for idræt og motion, befolkningen efterspørger. Den anden målsætning tager i stedet sigte på at maksimere den sociale kapital. I den forbindelse er det væsentlige at skabe et foreningsliv med deltagende og engagerede medlemmer, som tager aktivt del i foreningernes sociale liv, demokrati og frivillige arbejde. Her er fokus på de klassiske æstetiske gymnastikformer, hvor medlemmerne er mere deltagende og engagerede.

Efter modstillingen af de to målsætningers mulige implikationer i Tabel 8, bliver det diskuteret, om det er rimeligt at fremstille målsætningerne som hinandens modsætninger, eller om der er en slags 'tredje vej', der – helt eller delvist – tilgodeser begge målsætninger.

Tabel 8. Fordele ved to målsætninger om maksimering af henholdsvis medlemstal og social kapital.

Maksimering af medlemstal	Maksimering af social kapital
Fokus på fleksible fitnessaktiviteter som følge af den store efterspørgsel	Fokus på klassiske æstetiske gymnastikformer fordi medlemmerne er mere deltagende og engagerede
Gymnastikforeninger imødekommer befolkningens efterspørgsel efter idræt og motion	Gymnastikforeninger værner om klassiske sociale værdier inden for foreningsidrætten
Antageligt flere medlemmer	Antageligt færre medlemmer
Gymnastikforeninger opnår forhøjet legitimitet ved at rumme nye målgrupper og øge medlemstallet	Gymnastikforeninger opnår forhøjet legitimitet ved at højne den sociale kapital
Det bliver sværere at skelne gymnastikforeninger fra kommercielle aktører på andet end den demokratiske organisering	Gymnastikforeninger opretholder en klar kant til kommercielle aktører gennem fokus på det sociale og de forpligtelser, der ligger i at være medlem
De mennesker, der efterspørger muligheden for at dyrke idræt og motion uden at forpligte sig socialt, får mulighed for at gøre det i en gymnastikforening	Kun de mennesker, der er villige til at forpligte sig socialt, får mulighed for at dyrke idræt og motion i en gymnastikforening
Antageligt flere 'kundemedlemmer' (fordi en højere andel af medlemmerne i fleksible fitnessaktiviteter opfører sig som kunder)	Antageligt færre 'kundemedlemmer' (fordi en lavere andel af medlemmerne i de klassiske æstetiske gymnastikformer opfører sig som kunder)
Flere medlemmer pr. frivillig og dermed relativt set færre frivillige set i forhold til medlemstallet – øget behov for lønnete ansatte?	Færre medlemmer pr. frivillig og dermed relativt set flere frivillige set i forhold til medlemstallet – nedsat behov for lønnete ansatte?

Som det fremgår af Tabel 8, er der elementer i de mulige implikationer ved at forfølge hver af de to målsætninger, der fører til en forøget legitimitet for den foreningsorganiserede gymnastik. Et fokus på maksimering af medlemstal øger legitimiteten, fordi vejen dertil efter alt at dømme går gennem en øget opmærksomhed på fleksible fitnessaktiviteter, der tiltaler det voksende segment i særligt den voksne del af befolkningen, som dyrker fleksibelt organiseret idræt uden at være medlem af en forening. Et fokus på maksimering af den sociale kapital øger omvendt legitimiteten, fordi vejen dertil ser ud til at være tæt forbundet med en øget opmærksomhed på de klassiske æstetiske gymnastikformer, som har en høj andel af deltagende og engagerede medlemmer.

Spørgsmålet er, om der er en 'tredje vej', som gør det muligt både at forøge medlemstallet i den foreningsorganiserede gymnastik og samtidig øge andelen af deltagende og engagerede medlemmer. Umiddelbart er det vanskeligt at forestille sig. Fitnessaktiviteter er efter alt at dømme der, hvor det største medlemsmæssige potentiale ligger for gymnastikforeninger, og den type af aktiviteter er i deres organisering fleksible og uden den indlejrede afhængighed mellem medlemmerne, som man finder i de klassiske æstetiske gymnastikformer. En afhængighed som er fremmede for medlemmernes sociale deltagelse og engagement i og uden for aktiviteten. Noget som formentlig også er med til at forklare, hvorfor fodbold og håndbold placerer sig højt, når det gælder den sociale kapital.

Det kunne med andre ord tyde på, at en medlemsmæssig vækst inden for gymnastikken, i det omfang den går gennem en øget andel af medlemmer i fleksibelt organiserede fitnessaktiviteter, alt andet lige vil ske på bekostning af den sociale kapital. Sammenhængen mellem aktivitet og social kapital er imidlertid langt fra deterministisk. Der er socialt deltagende og engagerede medlemmer på fitnesshold, ligesom der er kundemedlemmer inden for springgymnastikken.

Et målrettet arbejde med at skabe gode rammer for og motivere aktivt til social interaktion

mellem medlemmerne kan muligvis øge fitnessaktiviteternes sociale kapital. Rapporten kan ikke give nogen opskrift på, hvordan dette arbejde bedst muligt finder sted, men forskelligheden i medlemmernes svar og deres meget forskelligartede beskrivelser af det sociale liv, der hvor de dyrker deres aktivitet, antyder, at det sociale liv kan fungere både godt og skidt inden for samme aktivitet.

Såfremt det er en prioritet at fremme den sociale kapital sideløbende med at øge medlems-tallet i gymnastikken, kunne en farbar vej muligvis gå gennem en indsamling af eksempler fra lokale foreninger, der har haft succes med at øge andelen af deltagende og engagerede medlemmer – også inden for de aktiviteter, hvor medlemmerne ikke i så høj grad er afhængige af hinanden. En sådan indsats skulle ske ud fra devisen om, at alle mennesker ønsker at dyrke det sociale liv i forbindelse med deres idrætsudøvelse.

Alternativet til at arbejde aktivt med at fremme den sociale kapital gennem en målrettet indsats kunne være at erkende, at fitnessaktiviteterne tjener et andet formål end de klassiske æstetiske gymnastikaktiviteter, herunder at favne målgrupper i befolkningen, der ellers ville være inaktive eller dyrke selvorganiseret eller kommercielt organiseret idræt. En sådan erkendelse kunne knytte sig til forståelse af, at der er mennesker, der ønsker at dyrke deres idræt uden samtidig at dyrke det sociale, og at man derfor ved at forsøge generelt at fremme dette, risikerer at skræmme potentielle medlemmer væk fra foreningsidrætten. En sådan tilgang harmonerer imidlertid dårligt med den traditionelle retorik om foreningsidrætten, som netop er bundet op på de sociale kvaliteter, der, som nævnt i rapportens indledning, også står centralt i begrundelserne for, hvorfor foreningsidrætten indtager en særlig privilegeret position, når det kommer til den offentlige støtte.

Er løsningen at arbejde aktivt med at skabe gode rammer for og motivere til social interaktion mellem de medlemmer, der har lyst til det, men samtidig fastholde, at medlemmer, der bare ønsker at dyrke deres aktivitet, fordi de får deres sociale behov stillet andre steder end i idrætten, er velkomne i foreningslivet? Eller er det en glidebane, som på sigt fører til en erosion af det sociale ved foreningsidrætten, som står centralt i begrundelserne for den offentlige støtte? Og vil det fortsat være muligt at drive foreninger på frivillig basis, hvis det bliver legitimt at være kundemedlem? Diskussionen er hermed åbnet...

Bilag 1 – deskriptiv statistik på afhængige og uafhængige variable

I det følgende indgår deskriptiv statistik på først de afhængige og dernæst de uafhængige variable, der indgår i rapportens regressionsanalyser.

Tabel 9. Deskriptiv statistik på afhængige variable.

Variabel	Kodning	Fordeling (pct.)	Min-værdi	Max-værdi	Middel-værdi	Standard-afvigelse
Selvvurderet social aktivitet	1: Slet ikke	3	1	5	3,61	1,03
	2: I ringe grad	10				
	3: I nogen grad	31				
	4: I høj grad	33				
	5: I meget høj grad	22				
Snakker med andre i aktiviteten	1: Aldrig	2	1	5	4,32	0,98
	2: Sjældent	4				
	3: Sommetider	13				
	4: Ofte	22				
	5: Altid	59				
Snakker med andre i omklædningsrummet	1: Aldrig	15	1	5	3,65	1,48
	2: Sjældent	10				
	3: Sommetider	12				
	4: Ofte	21				
	5: Altid	42				
Snakker med andre før/efter aktiviteten	1: Aldrig	14	1	5	3,38	1,43
	2: Sjældent	17				
	3: Sommetider	19				
	4: Ofte	19				
	5: Altid	32				
Deltager i foreningens sociale arrangementer	1: Aldrig	26	1	5	2,75	1,35
	2: Sjældent	17				
	3: Sommetider	25				
	4: Ofte	21				
	5: Altid	12				
Fået nye venner	0: Nej	28	0	1	0,72	0,45
	1: Ja	72				
Bredde af netværk	1: Ingen	2	1	7	4,99	1,56
	2: 1-2 medlemmer	6				
	3: 3-5 medlemmer	11				
	4: 6-10 medlemmer	14				
	5: 11-20 medlemmer	23				
	6: 21-50 medlemmer	27				
	7: Mere end 50 medlemmer	17				
Indeks for demokrati	Kontinuert	-	0	96	20,59	21,21
Indeks for socialt liv	Kontinuert	-	0	100	52,57	28,59
Indeks for frivilligt arbejde	Kontinuert	-	0	100	24,33	30,48
Indeks for social kapital	Kontinuert	-	0	100	36,49	26,19

Tabel 10. Deskriptiv statistik på uafhængige variable.

Variabel	Kodning	Fordeling (pct.)	Min-værdi	Max-værdi	Middel-værdi	Standard-afvigelse
Hold eller gruppe med afhængighed	1: Helt uenig	26	1	5	3,01	1,52
	2: Delvis uenig	14				
	3: Hverken eller	17				
	4: Delvis enig	19				
	5: Helt enig	24				
Aktivitetstype	1: Fitnesshold (reference)	23	1	5	-	-
	2: Spring og spring-rytme	8				
	3: Rytme	32				
	4: Motionsgymnastik	30				
	5: Stavgang, løb og styrketræning	6				
Omklædningsfaciliteter	0: Nej	6	0	1	0,94	0,23
	1: Ja	94				
Siddeområde	0: Nej	53	0	1	0,47	0,50
	1: Ja	47				
Hyppighed af idrætsdeltagelse	1: Aldrig	12	1	8	3,87	1,23
	2: Sjældnere end 1 gang om måneden	<1				
	3: 1-3 gange om måneden	<1				
	4: 1 gang om ugen	69				
	5: 2 gange om ugen	13				
	6: 3 gange om ugen	3				
	7: 4 gange om ugen	2				
	8: 5 gange om ugen eller mere	<1				
Hyppighed af konkurrencedeltagelse	1: Aldrig	71	1	6	1,43	0,85
	2: Sjældnere end 1 gang om måneden	22				
	3: Omtrent 1 gang om måneden	3				
	4: Omtrent hver anden uge	2				
	5: 1 til 2 gange om ugen	2				
	6: Mere end 2 gange om ugen	<1				
Antal år som medlem	1: Mindre end 1 år	9	1	6	4,09	1,57
	2: 1 til 2 år	8				
	3: 3 til 4 år	18				
	4: 5 til 10 år	19				
	5: 11 til 20 år	23				
	6: Mere end 20 år	23				
Barn eller børn i foreningen	0: Nej	76	0	1	0,24	0,43
	1: Ja	24				
Mangler tid og overskud	1: Helt uenig	45	1	5	2,06	1,18
	2: Delvis uenig	23				
	3: Hverken eller	18				
	4: Delvis enig	11				
	5: Helt enig	4				
Mangler lyst	1: Helt uenig	71	1	5	1,59	1,05
	2: Delvis uenig	9				
	3: Hverken eller	13				
	4: Delvis enig	5				
	5: Helt enig	3				
Køn	1: Kvinde	74	1	2	0,26	0,44
	2: Mand	26				
Alder	1: 16-30 år (reference)	13	1	4	-	-
	2: 31-45 år	19				
	3: 46-60 år	30				
	4: 61+ år	38				
Uddannelseslængde	1: Grundskole	12	1	5	3,13	1,29
	2: Gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse	28				
	3: Kort VU	10				
	4: Mellemlang VU	37				
	5: Lang VU	14				

Bilag 2 - regressionsanalyser

I det følgende indgår resultaterne fra de udførte regressionsanalyser rapporteret i tre tabeller.

Tablet 11. Den første tabel med resultater fra de udførte regressionsanalyser.

	Selvvurderet social aktivitet		Snakker med andre i aktiviteten		Snakker med andre i omklædningsrummet		Snakker med andre før/efter aktiviteten	
	Ustan. koef.		Ustan. koef.		Ustan. koef.		Ustan. koef.	
Konstant	3,603	***	4,493	***	,932		2,651	***
AKTIVITETSTYPE								
Hold eller gruppe med afhængighed	,145	***	,001		,086		,207	***
Fitnesshold (ref.)								
Springgymnastik og spring-rytme	,225		,169		,186		,546	
Rytmegymnastik	,436	***	,384	*	,594	*	,248	
Motionsgymnastik på hold	,510	***	,334	*	,295		,074	
Stavgang, løb og styrketræning	,688	**	,376		,282		,100	
FYSISKE RAMMER								
Omklædningsfaciliteter	-,163		-,194		1,664	***	,382	
Siddeområde	,308	**	,245	*	-,346		,270	
TILHØRSFORHOLD TIL FORENINGEN								
Hyppighed af idrætsdeltagelse	,019		,026		,034		-,002	
Hyppighed af konkurrencedeltagelse	,019		,021		-,133		-,087	
Antal år som medlem	,019		,041		,111		,090	
Barn eller børn i foreningen	,019		-,083		-,180		-,055	
HOLDNING TIL DET SOCIALE LIV								
Mangler tid og overskud	-,095		-,111	*	-,174	*	-,469	***
Mangler lyst	-,175	**	-,272	***	-,187		-,061	
SOCIOØKONOMISKE FORHOLD								
Køn (mand)	,131		,244		,469	*	,356	
Alder, 16-30 år (ref.)								
Alder, 31-45 år	-,030		,262		,602		,447	
Alder, 46-60 år	-,216		,103		1,040	**	,444	
Alder, 61+ år	-,390		,033		1,241	***	,358	
Uddannelseslængde	-,140	***	-,044		,008		-,079	
MODELKARAKTERISTIKA								
Justeret R ²	0,41		0,23		0,27		0,33	

***P<0,001; **P<0,01; *P<0,05

Tabel 12. Den anden tabel med resultater fra de udførte regressionsanalyser.

	Deltagelse i foreningens sociale arrangementer	Fået nye venner	Bredde af netværk
	Ustan. koeff.	Ustan. koeff.	Ustan. koeff.
Konstant	,264	1,808	2,765 ***
AKTIVITETSTYPE			
Hold eller gruppe med afhængighed	,097	,375 **	,173 ***
Fitnesshold (ref.)			
Springgymnastik og spring-rytme	,124	1,727	,668 *
Rytmegymnastik	,428	,945	,446 *
Motionsgymnastik på hold	,475 *	,490	,363
Stavgang, løb og styrketræning	,660	1,370	,395
FYSISKE RAMMER			
Omlædningsfaciliteter	,104	-,555	,060
Siddeområde	-,077	,158	,139
TILHØRSFORHOLD TIL FORENINGEN			
Hyppighed af idrætsdeltagelse	,155	-,183	-,081
Hyppighed af konkurrencedeltagelse	,232 *	-,011	,217 **
Antal år som medlem	,209 ***	,359 **	,369 ***
Barn eller børn i foreningen	,322	,268	,452 **
HOLDNING TIL DET SOCIALE LIV			
Mangler tid og overskud	-,081	-,293	-,224 ***
Mangler lyst	-,140	-,328	-,130
SOCIOØKONOMISKE FORHOLD			
Køn (mand)	,506 **	,561	,100
Alder, 16-30 år (ref.)			
Alder, 31-45 år	,068	-1,948	,173
Alder, 46-60 år	,358	-1,283	-,018
Alder, 61+ år	,272	-1,448	,164
Uddannelseslængde	,011	-,021	,087
MODELKARAKTERISTIKA			
Justeret R ² / Nagelkerke R ²	0,23	0,38	0,46

***P<0,001; **P<0,01; *P<0,05

Tabel 13. Den tredje tabel med resultater fra de udførte regressionsanalyser.

Indeks for...	Demokrati		Socialt liv		Frivilligt arbejde		Social kapital	
	Ustan. koeff.		Ustan. koeff.		Ustan. koeff.		Ustan. koeff.	
Konstant	-55,432	***	34,863	**	30,999	*	27,204	**
AKTIVITETSTYPE								
Hold eller gruppe med afhængighed	2,452	**	3,499	***	3,191	***	3,650	***
Fitnesshold (ref.)								
Springgymnastik og spring-rytme	22,910	**	11,695	*	13,760	*	15,527	**
Rytmegymnastik	6,480		7,270	*	-7,413		-,291	
Motionsgymnastik på hold	3,209		6,485		-4,123		,684	
Stavgang, løb og styrketræning	23,206	***	9,186		10,287		13,208	*
FYSISKE RAMMER								
Omlædningsfaciliteter	9,358		-5,364		7,084		2,994	
Siddeområde	-3,653		4,564		4,177		3,609	
TILHØRSFORHOLD TIL FORENINGEN								
Hyppighed af idrætsdeltagelse	7,472	**	-,656		-5,567	***	-3,312	**
Hyppighed af konkurrencedeltagelse	3,655		1,092		1,987		1,765	
Antal år som medlem	3,615	***	5,905	***	4,042	***	5,136	***
Barn eller børn i foreningen	10,550	**	8,359	**	13,222	***	10,916	***
HOLDNING TIL DET SOCIALE LIV								
Mangler tid og overskud	-4,307	**	-4,568	***	-1,331		-3,286	**
Mangler lyst	,632		-3,080	*	-1,329		-1,709	
SOCIOØKONOMISKE FORHOLD								
Køn (mand)	2,620		6,204	*	-1,126		1,801	
Alder, 16-30 år (ref.)								
Alder, 31-45 år	1,644		-10,790	*	-18,154	**	-13,994	**
Alder, 46-60 år	9,628		-11,388	*	-27,818	***	-17,264	***
Alder, 61+ år	5,733		-12,616	*	-28,739	***	-19,065	***
Uddannelseslængde	2,064		,936		,722		,814	
MODELKARAKTERISTIKA								
Justeret R ²	0,31		0,46		0,43		0,50	

***P<0,001; **P<0,01; *P<0,05

Litteraturliste

- Hansen, J. (1995). Fusioner - Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger - Danmarks Idræts-Forbund. Et historisk essay. In J. Hansen & E. Trangbæk (red.), *Idræthistorisk årbog 1994: Mellem terapi og bevægelse - idræthistoriens veje*. Odense: Odense Universitetsforlag.
- Jensen, J.-O. (2006). *Fællesskab, fitness og foreningsidræt: kulturanalytisk studie af fællesskabsrelationerne i to danske idrætsmiljøer*. Ph.d.-afhandling. Aarhus: Center for Idræt, Aarhus Universitet.
- Kirkegaard, K. L. (2011). *Fitnesskultur.dk. Fitness-sektorens historie, de aktive udøvere og breddeidrættens kommerialisering*. Ph.d. afhandling. Odense: Insitut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.
- Kirkegaard, K. L. (2012). Gymnastikkens placering i en sundheds- og fitnesskultur. DGI Gymnastik & Fitness. Potentialer, dilemmaer og fremtidig strategi. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Kulturministeriet (2011). LBK nr. 854 af 11. juli 2011 om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven).
- Laub, T. B. (2013). *Danskernes motions- og sportsvaner 2011*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Pilgaard, M. (2009). *Sport og motion i danskernes hverdag*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Pilgaard, M. (2012). *Flexible sports participation in late-modern everyday life*. Ph.d. afhandling. Odense: Insitut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.
- Regeringen (2011). Et Danmark, der står sammen. Regeringsgrundlag. København: Statsministeriet.
- Østerlund, K. (2013). *Foreningsidrættens sociale kvaliteter. En social kapital-inspireret undersøgelse af danske idrætsforeninger og deres medlemmer*. Ph.d. afhandling. Odense: Insitut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

Serien MOVEMENTS

Se de tidligere udgivelser i rapportserien på CISC's hjemmeside: www.sdu.dk/cisc

- 2014:11 Ejgil Jespersen: Handicapforskning i idræt og bevægelse - Statusnotat om Center for Handicap og Bevægelsesfremme, August 2014.
- 2014:10 Jim Toft og Maja Ahler: Bevægelse, krop & sind: Idræt, sport og motion i socialpsykiatrien i Ringsted, Slagelse og Sorø Kommune.
- 2014:9 Karsten Østerlund, Kamilla Ryding og Ejgil Jespersen: Idræt, fritid og helbred for mennesker med funktionsnedsættelse.
- 2014:8 Jens Høyer-Kruse og Bjarne Ibsen: Undersøgelse af Farum Arena.
- 2014:7 Rikke Agnete Andersen: Stemmer i Idrætshuset.
- 2014:6 Karsten Østerlund: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling' 2012-2013.
- 2014:5 Jens Høyer-Kruse og Lau Tofft-Jørgensen: Undersøgelse af idrætfaciliteter i Skanderborg Kommune.
- 2014:4 Kurt Lüders: Sprækker i ADHD-diskursen.
- 2014:3 Peter Mindegaard og Bjarne Ibsen: Brugerundersøgelse af AquaPunkt-vandtræning.
- 2014:2 Bjarne Ibsen: 10 års forskning i bevægelser - CISC 2004-2014: Staturrapport for Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund - baggrund, undersøgelser og publikationer.
- 2014:1 Anna Staal: Unge, idræt og recovery: Evaluering af udviklingsprojekt om idræt for sindslidende.
- 2013:12 Maja Ahler: Lars Legemester og HandiLeg.
- 2013:11 Bjarne Ibsen, Malene Thøgersen og Klaus Levinsen: Kontinuitet og forandring i foreningslivet: Analyser af foreningslivets udbredelse, sammensætning og karakteristika i 00'erne.
- 2013:10 Thomas Gjelstrup Bredahl: Slutevaluering af projektet "Sund Rekrut"
- 2013:9 Peter Mindegaard, Bjarne Ibsen, Anne-Merete Kissow og Jan Sau Johansen: Brugerundersøgelse af undervisning i varmtvandsbassin.
- 2013:8 Sigrid Alison Rytz, Lars Elbæk og Bjarne Ibsen: Matematik- og læsetræning i en fodboldklub: Evaluering af Projekt Helhed i B 1909.
- 2013:7 Jens Høyer-Kruse og Bjarne Ibsen: Undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling'
- 2013:6 Michael Fehsenfeld, Peter Mindegaard og Bjarne Ibsen: YOUR GAM3: Gadeidræt i udsatte boligområder.
- 2013:5 Jan Toftegaard Støckel: Fysisk aktivitet i skolefritidsordninger: En analyse af institutionsstrukturer og kulturer under forandring.
- 2013:4 Kurt Lüders og Ejgil Jespersen: Idrætsdeltagelse blandt unge voksne med sindslidelser.
- 2013:3 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: EN GOD OMVEJ – Bevægelse i lokalområdet: Samlet evaluering af otte kommunale anlægsprojekter til fremme af rekreativ fysisk aktivitet.
- 2013:2 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering af Anbragte Børn i Bevægelse.
- 2013:1 Bjarne Ibsen, Malene Thøgersen og Lau Tofft-Jørgensen: Fritidsfaciliteterne i Fredensborg Kommune.
- 2012:17 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Naturparken Mellem Bakkedrag og Dalstrøg - Evaluering af en omdannet græsmark ved boligbebyggelse i Sønderborg.
- 2012:16 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: En Voldsom Omvej - Evaluering af en omdannet støjvold i Solrød.

- 2012:15 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Pixlpark - En Digital Legeplads - Evaluering af en omdannet plads i en ny bydel i Roskilde.
- 2012:14 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Et bevægelseseksperimentarium - Evaluering af en omdannet park ved Sundhedscentret i Nykøbing Sjælland.
- 2012:13 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Sidesporet - Evaluering af en omdannet asfaltplads ved Nørre Aaby station.
- 2012:12 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Opfordring til udfordring - Evaluering af omdannede restarealer i Kolding Bycentrum.
- 2012:11 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Byens Arena - Evaluering af en omdannet parkeringsplads ved boligbebyggelse i Høje Gladsaxe.
- 2012:10 Charlotte Skau Pawlowski, Lars Breum Christiansen, Jasper Schipperijn og Jens Troelsen: Dronningens Bastion - Evaluering af en omdannet bastion på et historisk voldanlæg i Fredericia.
- 2012:9 Thomas Skovgaard, Kurt Lüders, Jesper von Seelen, Mette Munk Jensen, Bjarne Ibsen, Casper Due Nielsen og Tobias Marling: Svømning i den danske folkeskole.
- 2012:8 Bjarne Ibsen, Venka Simovska og Henrik M. Larsen: Tilgængelighed til og deltagelse i idræt blandt børn og unge på Vesterbro: Evaluering af DGI-byens børne- og ungeprojekt Go-Active.
- 2012:7 Bjarne Ibsen ... et al.: Idrættens outsiders - Inklusion eller eksklusion af vanskeligt stillede børn og unge i idræt: Evaluering af puljen til idræt for vanskeligt stillede børn og unge.
- 2012:6 Jan Arvidsen, Karen Dalgaard Pedersen og Søren Andkjær: Rum og rammer for Aktivt Udeliv: Et litteraturstudie om naturlige omgivers betydning for Aktivt Udeliv.
- 2012:5 Bjarne Ibsen: Human Resource Management for Volunteers in Sports Organisations in Europe.
- 2012:4 Charlotte Skau Pawlowski og Jens Troelsen: EN GOD OMVEJ - Bevægelse i lokalområdet: Kvalitativ analyse af den kommunale planlægnings- og implementeringsproces forbundet med projektet.
- 2012:3 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af projekt Grib Chancen.
- 2012:2 Louise Bæk Nielsen og Bjarne Ibsen: Idrætsdeltagelse og idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune.
- 2012:1 Thomas Gjelstrup Bredahl: Slutevaluering af Greve Kommunes metodeudviklingsprojekt "MultiMinen" - For 6-8 årige børn med overvægt.
- 2011:6 Peter Lund Kristensen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben': Den kvantitative del - Vejle Kommune.
- 2011:5 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af 'Bevæg dig sund og glad: Et projekt i Esbjerg Kommune for overvægtige børn og deres familier.
- 2011:4 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering vedrørende projekt Idrætszen.
- 2011:3 Bjarne Ibsen og Louise Bæk Nielsen: Idræt og idrætsfaciliteter på Bornholm.
- 2011:2 Jakob Haahr og Søren Andkjær (red.): Muligheder og begrænsninger for friluftsliv: Konferencerapport - artikler og abstracts.
- 2011:1 Ejgil Jespersen: Evaluering af Krop og Kontor forsøgsprojekter.
- 2010:7 Pernille Andreassen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben' - Vejle Kommune.
- 2010:6 Forskningsenheden for 'Bevægelse, Idræt og Samfund' (BIS): Forskningsprofil og udviklingsplaner for 2010-2014.
- 2010:5 Bjarne Ibsen, Anne Mette Walmar Hansen og Eva Vennekilde: Ændringer i kommunal idrætspolitik efter kommunalreformen.
- 2010:4 Karsten Østerlund: Gå i Gang: Slutevaluering.

- 2010:3 Lise Specht Petersen: Rum for idræt og leg på Vesterbro.
- 2010:2 Bjarne Ibsen og Carsten Hvid Larsen: Aktivitet eller idrætspolitisk arbejde? Frivilligt arbejde i DGI Vestsjælland og DGI Nordsjælland.
- 2010:1 Bjarne Ibsen, Jan Toftegaard Støckel og Charlotte Klinker: Børn og fysisk aktivitet på Vesterbro.
- 2009:7 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: København – en by i bevægelse: evaluering af Københavns Kommunes motionsstrategi.
- 2009:6 Ole Lund: Evaluering af projekt 'Sund Cirkel'.
- 2009:5 Carsten Hvid Larsen og Bjarne Ibsen: Frivilligt arbejde i Gigtforeningen.
- 2009:4 Ole Lund: Sund indskoling – evaluering af sundhedsfremmende indsatser i SFO og indskoling i Frederikshavn Kommune.
- 2009:3 Kirsten Kaya Roessler: Gruppesamtaler som psykologisk behandling af kroniske smerter: erfaringer fra projektet "Tilbage til arbejdet".
- 2009:2 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Kolding By 2008.
- 2009:1 Ole Lund: Rend og Hop – Vi si'r stop: et sundhedsprojekts bestræbelser på at skabe bedre betingelser for det sunde liv i Varde Kommune.
- 2008:10 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Roskilde By.
- 2008:9 Per Jørgensen: Idrætspolitik i Gentofte Kommune gennem 100 år.
- 2008:8 Jens Høyer-Kruse, Malene Thøgersen, Jan Toftegaard Støckel og Bjarne Ibsen: Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet.
- 2008:7 Pernille Vibe Rasmussen: Foreninger og integration: Undersøgelse af foreningers vilkår for integrationsarbejde i Københavns Kommune.
- 2008:6 Thomas Gjelstrup Bredahl: Ekstern evaluering af Motion på Recept i Frederiksberg Kommune: September 2007.
- 2008:5 Thomas Gjelstrup Bredahl: Evaluering af Motion på Recept i Nordjylland 2007.
- 2008:4 Jens Troelsen, Kirsten Kaya Roessler, Gert Nielsen og Mette Toftager: De bolignære områders betydning for sundhed: hvordan indvirker bolignære områder på sundheden? – og hvordan kan udformningen gøres bedre?
- 2008:3 Ole Lund og Pernille Andreassen: Gå i gang: evalueringsrapport.
- 2008:2 Jan Toftegaard Støckel (red.): Parallel leg eller integreret leg? – partnerskaber om børn, leg og bevægelse.
- 2008:1 Pernille Vibe Rasmussen og Kirsten Kaya Roessler: Stofmisbrug og fysisk aktivitet: Evaluering af "Krop og læring – Mere styr på eget liv".
- 2007:1 Bjarne Ibsen: Børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune 2007.